

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Інститут історії, політології та права

Іванова Т.Ю.

НОВІТНЯ ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ (1900-1945 рр.):
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
ІСТОРИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Методичний посібник для підготовки фахівців з історії

Миколаїв - 2017

УДК 94(4)"1900/1945"
ББК 63.3(0)6

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
(протокол № ____ від _____ 20__ р.)

Рецензенти:

Лисенко О.Є. – доктор історичних наук, професор, завідувач відділу історії України періоду Другої світової війни Інституту історії України НАН України.

Черних І.Д. - доктор філософії в галузі освіти, доцент кафедри нової та новітньої історії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Кузнецова О.А. - доктор філософії в галузі освіти, доцент кафедри спеціальної освіти, декан факультету педагогіки та психології МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Іванова Т.Ю. Новітня історія країн Азії та Африки (1900-1945 рр.): методичні матеріали до самостійної роботи студентів історичних спеціальностей / Навчально-науковий інститут історії та права Миколаївського національного університету ім. В. О. Сухомлинського. – Миколаїв: МНУ, 2017. – 131 с.

Пропонований посібник укладений відповідно до програми курсу «Новітня історія країн Азії та Африки» для студентів усіх історичних напрямів підготовки Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського. Містить тематику аудиторних занять: лекційних та семінарських, питання для обговорення та дискусій на семінарських заняттях, питання для самоконтролю, методичні поради та завдання для організації самостійної роботи, зразки завдань для поточного, кредитного та підсумкового контролю.

Навчальний посібник побудований за стандартами європейської кредитно-трансферної системи навчання.

Методичний посібник призначений для студентів, які вивчають історію, а також для викладачів з метою надання допомоги при організації самостійної роботи студентів. Розраховано на студентів вищих навчальних закладів денної форми навчання, студентів – заочників, викладачів.

ЗМІСТ

Концепція викладання курсу «Новітня історія країн Азії та Африки. Частина перша. 1900-1945 рр.».....	5
Інформаційний обсяг і структура курсу «Новітня історія країн Азії та Африки (1900-1945 рр.)»	14
Навчально–тематичний план аудиторних занять з курсу «Новітня історія країн Азії та Африки (1900-1945 рр.)».....	15
Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів.....	16
Методичні рекомендації до лекційних занять.....	19
Методичні рекомендації щодо семінарських занять.....	22
Методичні рекомендації до написання реферативних робіт.....	26
Методичні рекомендації до конспектування джерел.....	32
Навчально–методичні матеріали для самостійної роботи.....	34
Орієнтовні завдання для тестового, кредитного та підсумкового контролю. Методичні рекомендації щодо їх виконання.....	45
Критерії та рейтингова система оцінювання якості знань студентів.....	118
Рекомендовані джерела та література до курсу «Новітня історія країн Азії та Африки (1900-1945 рр.)».....	120

КОНЦЕПЦІЯ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ

«Новітня історія країн Азії та Африки. Частина перша. 1900-1945 рр.»

Методичний посібник «Новітня історія країн Азії та Африки (1900-1945 рр.): методичні матеріали до самостійної роботи студентів історичних спеціальностей» складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямом 0203 «Гуманітарні науки» історичних спеціальностей.

Предмет курсу орієнтує студентів на формування історичних переконань в пізнанні таких важливих історичних критеріїв, як соціально-регіональних, цивілізаційних, міжнаціональних і внутрішньоцивілізаційних тенденцій історичного розвитку східного суспільства, які внесли суттєві корективи в зміну історичних систем.

Студентам необхідно обґрунтувати необхідність нового підходу в аналізі й розумінні таких важливих подій, як революція і цивілізація, що займають значне місце у вивченні курсу новітньої історії країн Азії та Африки міжвоєнного періоду. Студенти повинні позначити багатогранність і суперечності історичного процесу країн регіону, повинні вміло використовувати історичні цінності, що сформувалися протягом розвитку європейського та східного суспільств у новий та новітній час.

Метою викладання навчального курсу «Новітня історія країн Азії та Африки (1900-1945 рр.): методичні матеріали до самостійної роботи студентів історичних спеціальностей» є:

- ознайомлення студентів з основними особливостями політичної, соціально-економічної та культурної історії країн Азії та Африки у I половині XX ст.;
- формування системної уяви студентів про провідні, визначальні тенденції розвитку афро-азійського світу у I період новітнього часу;

- розкриття основних етапів розвитку східного та арабського суспільств, визначення його місця і значення у рамках світових історичних цивілізацій міжвоєнного періоду;

- виховування у студентів почуття поваги до соціально-економічних і культурних досягнень інших народів та інших релігій світу.

Основними завданнями вивчення курсу «Новітня історія країн Азії та Африки. Частина перша. 1900-1945 рр.» є:

- поглиблене вивчення історії країн Азії та Африки, що має особливо важливе значення, оскільки всіх народів світу споріднює спільність історичних доль. В політичній історії країн Далекого та Близького Сходу, Центральної та Південної Азії, Африканського континенту ми знаходимо коріння, початки певних конфліктів, інтеграційних і дезінтеграційних процесів, що стали реальністю у II половині XX - початку XXI ст. У сучасних умовах від характеру та спрямованості відносин між країнами афро-азіатського регіону багато в чому залежить мир і співробітництво у всьому світі.

- формування у студентів уявлення про різноманіття варіантів розвитку країн афро-азіатського регіону у Міжвоєнний період новітнього часу;

- аналіз моделей державного устрою та функціонування економічних систем ключових країн Далекого Сходу, Південної і Південно-Західної Азії, Африки, Близького і Середнього Сходу;

- формування розуміння та вміння студентів системно й історично аналізувати головні тенденції, які мали місце в усіх галузях життєдіяльності азійських і африканських народів; виявлення особливостей історичних процесів у кожній окремо взятій країні;

- формування у студентів поваги до народів афро-азіатського регіону, їх історії, релігії та культури.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

Критичність та самокритичність. Думати науковими термінами, формулювати задачі, збирати дані, аналізувати їх та пропонувати рішення.

Розуміння суті, призначення й змісту гуманітарних наук, місця історії в системі гуманітарного знання, природи людського суспільства і ролі особи в його функціонуванні.

Грунтовне знання основних подій та періодів історичного шляху афро-азіатських народів та всесвітньої історії.

Розуміння феномену культури, її ролі в житті суспільства, типів і форм.

Знання основних проблем світової філософії, економічних та політологічних теорій.

Уявлення про систему соціальних спільнот і соціальних взаємин, про форми взаємодії індивідуума з соціальними групами і спільнотами.

Знання основних історичних типів державно-правових систем і розуміння основних тенденцій їх розвитку.

Знання й розуміння значення прав і свобод людини й громадянина.

Уявлення про релігію як відповідний світогляд людини та про особливості конфесійного країн Азії та Африки.

Вільне володіння державною та іноземними мовами.

Володіння сучасними інформаційними технологіями та вміння застосовувати їх у професійній діяльності.

Володіння культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановці мети і шляхів її досягнення.

Здатність логічно вірно, аргументовано і ясно будувати усну та письмову мову.

Прагнення до саморозвитку, підвищення своєї кваліфікації і майстерності, здатністю змінювати при необхідності профіль своєї професійної діяльності, здатністю до соціальної адаптації.

Використання основних положень і методів соціальних, гуманітарних та економічних наук при розв'язанні соціальних і професійних завдань.

II. Фахові:

Базові загальні знання. Володіти базовими загальними знаннями, а саме: історичні події сьогодення та знання світової хронології. Здатність використовувати в історичних дослідженнях базові знання в області загальної та вітчизняної історії, археології та етнології, джерелознавства, спеціальних історичних дисциплін, історіографії та методів історичного дослідження, теорії та методології історичної науки.

Застосування знань на практиці. Використовувати фонову інформацію та інформаційно-пошукові навички для формування послідовної дискусії історичної задачі.

Бути обізнаними та обговорювати **поточний стан** історичних досліджень.

Знати **зв'язок між** проблемами сьогодення та минулого.

Знати **загальні історичні основи** (діахронічний аспект) минулого.

Володіти **спеціальними знаннями з хронології** та історико - географічної інтерпретації колонізації, деколонізації, сучасності, постмодернізму та глобалізації.

Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) згідно з задачею, формуючи цю інформацію критично в обґрунтовану розповідь. Здатність розуміти, критично аналізувати і використовувати базову історичну інформацію.

Здатність використовувати відповідну термінологію та способи вираження дисципліни в усній та письмовій формах рідною чи іноземною мовами.

Здатність до критичного сприйняття концепцій різних історіографічних шкіл.

Навички наукового пізнання і логічного мислення.

Навички пошуку, аналізу та інтерпретації джерел.

Навички постійного підвищення фахової компетентності.

Навички наукових досліджень у галузі історії.

Уміння готувати аналітичні та довідково-інформаційні матеріали.

Навички практичного застосування сучасних інформаційних технологій.

Уміння застосовувати основи педагогічної діяльності у викладанні курсу історії в загальноосвітньому закладі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми **студенти повинні:**

знати:

- основні тенденції розвитку народів Далекого та Близького Сходу, Центральної та Південної Азії, Африканського континенту в 1900-1945 рр.;

- значення та внесок у світову історію афро-азіатських народів;

- найважливіші історичні події і факти I половини XX ст., пов'язані з афро-азіатськими народами;

- понятійний апарат основних категорій та термінів, які застосовуються в курсі історії країн Азії та Африки;

- сучасний стан вивчення даного курсу, основні наукові публікації з історії країн Азії та Африки;

- закономірність розвитку країн Азії та Африки у I період новітнього часу (1900-1945 рр.);

- основні тенденції розвитку політичних процесів на Сході, Азії та Африці в міжвоєнний період;
- соціально-економічні, політичні та культурні особливості країн Сходу, Азії та Африки;
- основні історичні події та дати;
- взаємозв'язок і взаємодію історії з релігією та етнічними особливостями країн Азії і Африки у I половині XX ст.;
- уявляти цілісність світового розвитку та вміти порівнювати історичну ситуацію країн Азії та Африки з країнами Європи та Америки у новітні часи.
- сучасні концепції історичного розвитку даного регіону з точки зору цивілізаційного підходу;
- основні історичні першоджерела;
- особливості формування та становлення державності ключових регіональних держав;
- вплив міжнародно-політичних, релігійних та інших чинників на процес історичного розвитку народів афро-азійського регіону у міжвоєнний період новітнього часу;
- зовнішньополітичні параметри провідних держав Азії та Африки;
- історію та перспективи відносин України з ключовими партнерами афро-азійського простору;
- відповідні теми шкільного курсу всесвітньої історії.

вміти:

- ефективно використовувати знання з історії країн Азії та Африки, набуті в університеті, в практичній діяльності вчителя історії;

- творчо використовувати теоретичні знання з історії при оцінці сучасних процесів, які відбуваються в країнах Далекого та Близького Сходу, Центральної та Південної Азії, Африканського континенту;

- співставляти різні точки зору на минулу і сучасну історію країн Азії та Африки, обґрунтовувати свою точку зору, брати участь в конференціях, дискусіях, «круглих столах» з проблем сходознавства;

- пов'язати історію народів Далекого та Близького Сходу, Центральної та Південної Азії, Африканського континенту з історією нашої країни, всесвітньою історією;

- при потребі вести шкільний факультатив «Історія Сходу»;

- підібрати і систематизувати дидактичні, методичні матеріали з історії країн Азії та Африки I періоду новітнього часу.

- аналітично опрацьовувати комплекс джерел та літератури з курсу;

- визначати основні проблемні вузли історичного розвитку держав Азії та Африки у I половині XX ст.;

- вести аргументовані дискусії, полеміку з ключових питань, зазначених в посібнику;

- застосовувати знання, отримані в процесі навчання, на практиці.

- надавати кваліфіковані консультації з питань історії країн Азії та Африки I половини XX ст.

Міждисциплінарні зв'язки: при вивченні курсу «Новітня історія країн Азії та Африки. Частина перша. 1900-1945 рр.» необхідно використовувати знання з нової історії країн Азії та Африки, нової та новітньої історії міжвоєнного періоду Європи та Америки, політології, етнології, історичної географії, джерелознавства, культурології тощо.

Структура викладення методичного матеріалу відповідає цивілізаційному підходу вивчення світової історії. Автор схиляється до думки деяких сучасних істориків, що цивілізація – це стійка соціокультурна

спільність людей і країн як синонім культурного або конфесійного світу (мусульманський, християнський, індо-буддистський, конфуціанський тощо). В аспекті такого підходу програма викладання курсу складається з наступних змістових блоків:

ЗМІСТОВИЙ БЛОК I. Країни Далекого Сходу, Південної та Південно-Східної Азії у I половині XX ст.

ЗМІСТОВИЙ БЛОК II. Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у I половині XX ст.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ І СТРУКТУРА КУРСУ

«Новітня історія країн Азії та Африки. Частина перша. 1900-1945 рр.»

Інформаційний обсяг курсу

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0203 «Гуманітарні науки»	Нормативна (за вибором)	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 6.020301 Історія*	Рік підготовки:	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – <i>Реферат</i> <i>Презентація</i> <i>Конспект лекцій</i> <i>Залікове науково-дослідне завдання</i>		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4,5 год.		7-й	7-й
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		70 год.	70 год.
	Індивідуальні завдання: -		
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/70

для заочної форми навчання - 30/70

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

з курсу «Новітня історія країн Азії та Африки (1900-1945 рр.)»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин:			
	усього	у тому числі		
		л	практ.	с.р
1	2	3	4	5
I. Країни Східної, Південної та Південно-Східної Азії у I половині ХХ ст.				
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Періодизація та проблема цивілізацій історії країн Азії та Африки новітнього часу. Країни Азії та Африки на початку новітньої історії.		1		
Тема 2. Японія в 1900-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.		2		
Тема 3. Республіка Китай в 1900-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.		2		
Тема 4. Корея у період японського колоніального панування (1905-1939 рр.)		2		
Тема 5. Монголія у 1900-1939 рр.		1		
Тема 6. Соціально-економічний і політичний розвиток країн Південно-Східної Азії у 1920 - 1930-х рр.				
Тема 7. Південна Азія (Індія та Пакистан) у 1900-1939 рр.				
Тема 8. Країни Далекого Сходу, Південної та Південно-Східної Азії у Другій світовій війні.				
Усього годин:	45	14	6	25
II. Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у I половині ХХ ст.				
Тема 1. Турецька республіка в I половині ХХ ст.				
Тема 2. Іран у I половині ХХ ст.				
Тема 3. Афганістан у I пол. ХХ ст.				
Тема 4. Арабські країни у I половині ХХ ст.				
Тема 5. Країни центральної Азії у міжвоєнний період (1918-1939 рр.).				
Тема 6. Країни Тропічної і Південної Африки. Соціально-економічний і політичний розвиток в 1900 - 1939 рр.				
Тема 6. Участь країн Близького Сходу та Африки у II світовій війні (1939-1945 рр.).				
Усього годин:	45	14	6	25
Усього годин за семестр:	90	28	12	50

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Однією з основних форм навчального процесу у ВНЗ є самостійна робота студентів. Вона здійснюється як поза межами аудиторних занять, коли студент в основному індивідуально оволодіває знаннями, спираючись при цьому на певні вказівки та поради викладача, так і під час аудиторних занять, на яких він слухає, засвоює, конспектує лекції; бере участь у семінарських заняттях тощо.

Для того щоб вивчити курс «Новітня історія країн Азії та Африки. Частина перша. (1900-1945 рр.)» та успішно скласти іспит, студент повинен оволодіти методикою індивідуальної роботи, тобто навчитися самостійно вирішувати чимало питань, які постають перед ним. Особливо важливою є самостійна робота для студентів-заочників, які не мають можливості у повному обсязі слухати курс лекцій з історії країн Азії та Африки у перший період новітнього часу і брати участь у семінарах внаслідок обмеженості часу на лекційних заняттях та сесіях.

Самостійна робота відноситься до важливішої складової навчального процесу і виконується студентами у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Зміст самостійної роботи визначається програмою навчальної дисципліни і містить перелік індивідуальних питань і завдань та списку літератури для їх самостійного опрацювання. Самостійна робота сприяє опануванню студентами спеціальних знань шляхом аналізу документальних джерел, статистичних даних, монографічної літератури тощо.

Під час вивчення навчальної дисципліни виокремлюють такі види самостійного навчання студента:

- відвідування та конспектування лекцій;
- підготовка та робота на семінарських заняттях;
- відпрацювання тем лекцій та семінарських занять;

- виконання практичних робіт;
- підготовка до поточного та кредитного контролю;
- робота з джерелами та їх конспектування;
- виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- підготовка до іспиту;
- виконання контрольних робіт студентами заочної форми навчання;
- підготовка рефератів, есе, доповідей та курсових робіт;
- написання дипломної роботи.

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці.

Ефективна СРС можлива лише за умови відповідного інформаційно-методичного забезпечення навчання, тобто підготовлених методичних рекомендацій, списків джерел та літератури, тематики семінарів, рефератів, а також – уміння викладачів правильно визначити обсяг і структуру змісту навчального матеріалу, який виноситься на самостійне опрацювання, організувати індивідуальну діяльність студентів.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Вона забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, навчально-лабораторним обладнанням, інтерактивними навчально-методичними комплексами дисциплін, електронно-обчислювальною технікою тощо. Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання. Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинно передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань, тематика ІНДЗ й т. ін.).

Викладач визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, здійснює діагностику якості самостійної роботи студента (як правило, на консультаціях), аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Лекція – це систематичне, цілісне, аргументоване, усне викладення навчального матеріалу.

Провідна роль під час лекції належить викладачу. Лекції передують СРС, визначають її зміст. Найголовнішим завданням лекції є викладення основ історії, ознайомлення з новітніми досягненнями історичної науки, озброєння студентів методологією предмета та самостійної роботи над ним. За таких умов СРС стимулюється вже у процесі слухання лекції. Адже викладач змушує студентів активно думати, брати участь у процесі вирішення поставленої конкретної проблемної ситуації, самостійно відкривати для себе наукові проблеми.

Студент має оволодіти методикою самостійної роботи під час лекційного заняття та відпрацювання лекції. Насамперед у студентів денної і заочної форм навчання необхідно сформувані вміння не лише слухати, а й сприймати, усвідомлювати зміст лекції; систематизувати і групувати одержані знання в конспектах; уміти творчо осмислювати матеріал лекції у процесі самостійної роботи та ін.

Лекцію необхідно не лише уважно слухати й ретельно засвоїти, а й обов'язково записувати, конспектувати. Сутність конспектування полягає в процесі розумового засвоєння та стислому викладенні прослуханого чи прочитаного. Під час конспектування лекції студент має чітко зрозуміти тему і план викладу матеріалу, вміти відрізнити істотне від другорядного, усвідомити зв'язок між окремими положеннями, засвоїти закономірності, гіпотези, оцінки та висновки. Для цього необхідно конспектувати лише головні ідеї, концептуальні положення та висновки, а також їх докази, аргументи. Загалом запис лекції має бути максимально стислим, але конкретним і точним за змістом.

Структура лекції складається з трьох частин: вступу, основного змісту та висновків. У вступі викладач визначає предмет лекції, формулює її актуальність, мету, головну ідею, вказує джерела і літературу, рекомендації щодо подальшого самостійного вивчення теми. У другій частині лекції висвітлюються головні питання її змісту. З кожного питання формулюються короткі висновки, робляться узагальнення, які завершують певну частину змісту лекції й підводять її до наступного розділу. Записи мають складатися не тільки з теоретичних положень і висновків, а й супроводжуватися необхідними фактами, що підтверджують ці положення. У висновках підбивається логічний підсумок розкритої теми, формулюються загальні положення, рекомендації.

Записи мають бути зручними для їх подальшого використання та економними за технікою виконання. Зошит для запису має містити великі поля, куди вносяться доповнення, власні думки при подальшій самостійній роботі з історичними джерелами та літературою. Важливим є вмінням виділяти окремі положення, висновки, їх докази та обґрунтування, для чого використовують поля, колонки, умовні знаки, підкреслення окремих положень, термінів, важливих дат, фактів тощо. З метою прискорення темпу конспектування лекції застосовуються скорочення окремих слів. Зокрема, використовують аббревіатури, наукові знаки, загальновідомі символи (+, -, %), загальноприйняті скорочення («іст.», «напр.», «н. е.», «с/г», «соц.-ек.», «політ.»).

Конспект лекції бажано опрацювати того ж дня, коли вона прослухана. Особливу увагу слід приділяти термінологічно-понятійному апарату.

Орієнтовна методика відпрацювання теми лекційного заняття:

1. вивчити програму навчальної дисципліни та робочу навчальну програму;

2. визначити місце теми цієї лекції в структурі навчальної дисципліни за тематичним планом;

3. з'ясувати всі питання, які необхідно вивчити;

4. вивчити навчальний матеріал, який є в конспекті, уточнити обсяг відсутнього матеріалу на основі контрольних питань, завдань для контрольної роботи і питань, винесених на іспит (див. програму навчальної дисципліни та робочу навчальну програму);

5. визначити літературу, в якій є необхідний навчальний матеріал, та послідовність його засвоєння;

6. кожен навчальний матеріал опрацювати в такий спосіб:

- прочитати його в динаміці, щоб зрозуміти загальну сутність;

- вдруге прочитати навчальний матеріал, осмислюючи кожне слово і речення;

- за третім разом виокремити основні поняття, сутність явищ і процесів, їх структуру і зміст, а також зв'язки між ними;

7. записати все це в конспект чи оформити доповіддю;

8. установити зв'язок із попереднім навчальним матеріалом;

9. захистити матеріал, самостійно відповівши на питання викладача з цієї теми.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Модуль 1. Країни Далекого Сходу та Південної, Південно-Східної Азії у I половині ХХ ст.	
1.	Предмет, завдання та періодизація курсу. Країни Азії та Африки на початку новітньої історії.	2
2.	Східна та Південно-Східна Азія в 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.	6
3.	Південна Азія у Новітній час. Індія та Пакистан у 1918-1939 рр.	2
	Модуль 2. Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у I половині ХХ ст.	
4.	Турецька Республіка в I половині ХХ ст.	2
5.	Іран у I половині ХХ ст.	2
6.	Афганістан у I пол. ХХ ст.	2
7.	Арабські країни у I половині ХХ ст.	4
8.	Тропічна та Південна Африка у I половині ХХ ст.	2
	Всього:	22

Семінарські заняття – це вид практичних занять, який передбачає обговорення під керівництвом викладача підготовлених студентами доповідей і повідомлень чи проблемного питання, участь студентів у дискусіях, виступи з доповненнями до відповідей.

На семінарах студенти розширюють, поглиблюють і зміцнюють набути на лекціях і під час самостійної роботи знання, накопичують у пам'яті нові факти, положення, вчаться критично аналізувати документи і матеріали, набувають навиків публічних виступів, ведення полеміки, обстоювання власних поглядів, виробляють уміння користуватися науковою термінологією й поняттями.

У вищій школі використовуються різні типи **семінарських занять**. Передусім слід підкреслити важливість проведення вступних семінарських занять, тобто на початку вивчення всього курсу.

- *семінар – розгорнута бесіда*. Характерна особливість – чітко

сформульовані, тісно пов'язані між собою питання певної теми, які формулюються як пізнавальне завдання і на які студенти мають давати відповіді в результаті самостійного вивчення програмного матеріалу. Структурно семінар-бесіда має обов'язкові складові, які викладач прагне раціонально використати в процесі роботи:

1. Вступне слово викладача, під час якого він визначає місце питань, що виносяться на обговорення, їх зв'язок з питаннями, що вивчалися раніше, ставить конкретне завдання цього семінарського заняття.

2. Основна частина семінару – це бесіда з питань, що виносяться на заняття. Викладач ставить запитання до всієї групи, але вибирає серед бажаючих того, хто буде відповідати першим. Надалі до обговорення питань залучаються інші студенти, які доповнюють чи виправляють своїх попередників. Так семінарське заняття переростає в розгорнуту бесіду з групою.

3. Заключне слово викладача до окремого питання потрібне, якщо проблема не з'ясована повністю чи розкрита неправильно. За цих умов викладач зобов'язаний доповнити чи уточнити питання. Обов'язковим є заключне слово після розгляду всієї теми. Викладач оцінює рівень підготовки студентів до заняття, виставляє відповідні бали, підбиває підсумки та робить узагальнення з теми, дає завдання на наступне заняття.

- *семінар доповідей і повідомлень.* Під час семінару доповідачі послідовно й логічно викладають свої думки, аргументуючи їх конкретними фактами. Інші студенти уважно слухають виступаючого, зазначають слабкі та сильні сторони його доповіді з метою доповнити, виправити колегу чи вступити з ним у полеміку.

Структурно семінар доповідей і повідомлень складається з таких елементів: вступне слово керівника семінару, доповіді студентів з окремих

питань, обговорення та оцінювання кожного виступу; підбиття підсумків заняття викладачем.

- *семінар-диспут.* Семінари дискусійного характеру сприяють виробленню в студентів уміння обговорювати проблеми і знаходити шляхи їх вирішення, висловлювати й аргументувати свої погляди, слухати один одного, виступати в ролі критиків.

Ефективність проведення дискусії досягається за умови дотримання такої схеми семінарського заняття: проблема (завдання), яка потребує вирішення; гіпотеза, створюється ситуація, за якої учасники семінару повинні самостійно з'ясувати проблему; науковий пошук, вирішення проблеми шляхом зіставлення різних думок, їх аргументації та доказу на основі раніше набутих знань.

Отже, особливості проведення будь-якого виду семінарського заняття свідчать, що воно безпосередньо пов'язане із СРС, передбачає вироблення студентом на основі вивченого матеріалу власного погляду на конкретну проблему, формування самостійного та оригінального мислення. Кожен студент повинен усвідомити, що семінар проводиться не лише заради перевірки й оцінювання успішності його знань.

При підготовці до семінарського заняття радимо дотримуватися порад:

1. Докладно ознайомтеся з темою і планом заняття, кожним із винесених на розгляд питань.

2. Знайдіть і замовте у бібліотеці відповідні рекомендовані джерела та літературу, насамперед обов'язкову.

3. Прочитайте документальні джерела й основну літературу до кожного з питань семінару, намагаючись осмислити прочитане.

4. Законспекуйте необхідний матеріал, випишіть цитати.

5. Те саме зробіть із додатковою літературою, маючи на меті з'ясувати окремі деталі того чи іншого питання.

6. Складіть план і текст свого виступу на семінарському занятті з кожного питання.

Підготовка доповіді. Доповідь, яку планується виголосити на семінарі, має відповідати таким вимогам:

- 1) методологічно правильно і повно розкрити зміст вибраного питання;
- 2) показати самостійну роботу над історичними джерелами та літературою;
- 3) продемонструвати вміння планувати чітко все те, що вивчається, й зрозуміло формулювати головні питання доповіді.

Слід розрахувати, щоб час доповіді не перевищував 10 хв.

Орієнтовна методика відпрацювання теми семінарського заняття:

1. вивчити програму навчальної дисципліни та робочу навчальну програму;
2. визначити місце теми цієї лекції в структурі навчальної дисципліни за тематичним планом;
3. з'ясувати всі питання, які необхідно вивчити;
4. вивчити навчальний матеріал, який є в конспекті, уточнити обсяг відсутнього матеріалу на основі контрольних питань, завдань для контрольної роботи і питань, винесених на іспит (див. програму навчальної дисципліни та робочу навчальну програму);
5. визначити літературу, в якій є необхідний навчальний матеріал, та послідовність його засвоєння;
6. кожен навчальний матеріал опрацювати в такий спосіб: прочитати та виокремити основні поняття, сутність явищ і процесів, їх структуру і зміст, а також зв'язки між ними;
7. записати все це в конспект чи оформити доповіддю;
8. захистити матеріал, самостійно відповівши на питання викладача з цієї теми;

9. виконати практичне завдання з даної теми;
10. дати відповіді на питання до самоконтролю з даної теми.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ

Обов'язковим компонентом семінарського заняття є підготовка рефератів з найбільш актуальних та складних тем курсу.

Реферат повинен відображати знання студентом певної важливої проблеми з історії народів Далекого та Близького Сходу, Африканського континенту, Південної та Центральної Азії, засвідчити вивчення ним спеціально відібраних історичних джерел і літератури з конкретного питання, його вміння оформлювати довідковий апарат, список використаних джерел і літератури.

Реферат не є дослівним переказом тексту підручника або навчального посібника, а являє собою одну з форм наукового дослідження на певну тему, творчо перероблену на основі знайомства зі станом сучасних наукових досліджень або виклад основних положень певних видань чи їх частин.

Реферат має бути виконано самостійно.

Мета написання реферату полягає у набутті студентом знань з курсу, вміння та навичок працювати з науковою літературою самостійно аналізувати та узагальнювати матеріал, робити і формулювати власні висновки та пропозиції.

За допомогою рефератів студент глибше вивчає найбільш складні проблеми навчальної дисципліни, вчиться правильно оформлювати роботу та докладати результати своєї праці.

Підготовка реферату включає в себе наступні етапи:

- 1) вибір теми;
- 2) підбір і вивчення спеціальної літератури;
- 3) складання плану реферату;
- 4) викладення змісту теми;
- 5) оформлення реферату;

б) усний виклад реферату.

1. Вибір теми. Студент повинен обирати тему, яка найбільш відповідає його особистим інтересам. При обиранні теми необхідно враховувати її забезпеченість науково-педагогічними джерелами і методичною літературою. Остаточний вибір теми фіксується викладачем. Довільна зміна теми студентом не дозволяється.

2. Підбір літератури і джерел. Після обрання теми необхідно приступити до роботи над джерелами і літературою. Визначення кола необхідних для реферату джерел та літератури треба починати із складання списку опублікованих матеріалів. Для цього використовуються спеціальні бібліографічні покажчики, які можна знайти у бібліографічних відділах і каталогах бібліотек.

Для написання реферату студент повинен використати спеціальну літературу, яка стосується його теми. Через обмеженість обсягу реферату залучити всю літературу по темі, яка існує, неможливо, та й не потрібно. Але необхідно ознайомитися як можливо із найбільш широким колом літератури до теми, проаналізувати її та відібрати найбільш важливі, на думку автора, твори.

Спеціальна література представлена такими видами:

- Державні документи.
- Наукова література.
- Довідкова література (словники, енциклопедії, довідники тощо).

У першу чергу варто звернутись до новітніх видань, які містять оцінку того, що зроблено на цей час в тій чи іншій галузі педагогіки, методики викладання, з того чи іншого питання, які нові погляди, методики, ідеї, технології презентуються. Разом з тим, ознайомлення з оцінками та поглядами спеціалістів ні в якому разі не виключає самостійного підходу до аналізу змісту і висновків щодо використаних праць.

2. Складання плану. Характеристика роботи.

Реферат повинен включати такі структурні елементи:

- ✓ Титульна сторінка
- ✓ Зміст
- ✓ Вступ
- ✓ Основний текст
- ✓ Висновки
- ✓ Додатки (в разі потреби)
- ✓ Список джерел та літератури.

Значною мірою успіх реферату залежить від добре складеного та до кінця продуманого плану. Під час роботи над темою поступово виявляються окремі частини плану, а, коли студент відібрав увесь матеріал і оволодів його змістом настільки, що ясно може уявити собі структуру роботи, він остаточно складає її план. Всі частини роботи розкривають конкретний аспект проблеми, але в той же час повинні складати єдине ціле.

ВСТУП є обов'язковою частиною реферату, в якому стисло обґрунтовується актуальність, наукова і практична значимість обраної теми, формулюються цілі дослідження.

Вступ пишеться після складання тексту всієї роботи. В ньому дається постановка питання, висвітлюється актуальність теми в наш час, доцільність її вивчення. Після цього дається коротка характеристика вивчення теми в науковій літературі, робиться висновок про ступінь вивченості даної теми науковцями. На основі цих висновків студент визначає коло конкретних завдань, які він збирається розв'язати в своєму дослідженні, формулює його цілі. Без чіткої постановки проблеми дослідження приречене перетворитися в безсистемне нагромадження фактів. Визначивши мету і завдання дослідження, студент дає коротку характеристику джерел, робить висновок про цінність цих праць для даної роботи.

Далі студент приступає до викладу матеріалу **ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ**. Основна частина реферату складається з розділів та підрозділів, в яких мають бути послідовно розглянуті всі питання теми.

Заключна частина реферату має містити **ВИСНОВКИ**, в яких формулюються результати дослідження, оцінки проаналізованого матеріалу, пропозиції чи рекомендації з досліджуваної проблематики. У висновках автор дослідження чітко формулює ті положення, до яких він прийшов внаслідок вивчення даної теми. Робиться це у вигляді коротких підсумкових тез за основними положеннями роботи. Вступ і висновки реферату разом не повинні перевищувати одну чверть його обсягу.

Відразу після висновків, в разі потреби, йдуть **ДОДАТКИ**, де студент може вмістити таблиці, конспекти, анкети, схеми тощо. На додатки, якщо вони є, обов'язково потрібно посилатися у тексті, кожен додаток повинен мати посилання на джерело.

- Вступ займає 1-3 сторінку друкованого тексту.

- Висновки – 2-3 сторінки друкованого тексту.

Зміст розміщується на початку роботи. Він містить назви всіх структурних частин роботи із зазначенням сторінок. На яких вони розміщуються.

4. Викладання змісту теми

Після підбору і вивчення літератури, визначення плану реферату слід приступити до узагальнення та систематизації зібраного матеріалу. Виклад матеріалу повинен бути чітким, логічним та послідовним.

5. Оформлення реферату (вимог, які висуваються щодо рефератів).

Починається робота з титульного листа, який оформлюється згідно зі зразком. Після титульного листа, на другій сторінці реферату подається план роботи.

Кожна структурна частина роботи повинна починатися з нової сторінки та мати заголовок, який відповідає плану реферату.

Усі сторінки, починаючи з третьої, послідовно нумеруються з проставлянням арабських цифр за загальним правилом у нижньому правому куті, без крапки в кінці. Слід мати на увазі, що першою сторінкою реферату є титульний лист, на якому нумерація сторінки не ставиться, але враховується при нумерації наступних сторінок.

Реферат пишеться чітким, розбірливим почерком, або друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (розмір 210x297 мм) через півтора міжстрокових інтервали комп'ютера, з обов'язковим додержанням при цьому такої ширини полів: зверху і знизу – 20 мм, зліва – 25 мм, справа – 10 мм. Загальний обсяг реферату не повинен перебільшувати 20 друкованих сторінок тексту.

Складання списку джерел і літератури. Написання самостійного творчого дослідження, яким є реферат закінчується складанням списку джерел і літератури з дотриманням певних вимог і правил. Насамперед, до списку включається лише та література, яка реально використана студентом в процесі роботи. Порядковий номер джерела у списку літератури повинен відповідати номеру посилань у тексті.

До літератури відносяться монографії, підручники, навчальні посібники, наукові статті та ін. Дані джерела розміщуються в алфавітному порядку назв або прізвищ перших авторів. Спочатку вказують прізвище автора, його ініціали. Потім – назву праці, місто видання, видавництво, рік видання, кількість сторінок. Якщо праця автора розміщена у збірнику робіт, журналі чи газеті, то після назви ставиться дві косі лінії, а далі назва збірника чи журналу, місце, рік видання та його номер (або випуск), і на яких сторінках даний матеріал надрукований. Для газетної статті, крім назви і

року видання, вказують так само дату. При цьому джерела треба писати мовою оригіналу.

Наприклад:

1. Данилов В.И. Турция 20-30-х годов: путь к демократии / В.И. Данилов // Восток. – 1997. – №.2. – С. 63-75.

Важливе значення має правильне оформлення посилань на джерела та матеріали, які студент використовує при написанні реферату. Рекомендується наступний варіант оформлення посилань. Нумерація усіх посилань з визначенням номера джерела даного посилання у списку використаної літератури. У такому разі посилання оформлюється у квадратних дужках з указанням сторінки.

Наприклад: [11, с. 145].

6. Усний виклад реферату.

Для захисту реферату студент готує виступ на 5 – 7 хвилин. У ньому зазначаються мета і завдання дослідження, актуальність теми, короткий зміст основної частини, характеристика літератури та джерел, основні висновки. Після виступу, при необхідності, відповісти на запитання викладача та інших учасників семінару. Студент відповідає на запитання, після цього йому повідомляється оцінка за роботу.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО КОНСПЕКТУВАННЯ ДЖЕРЕЛ

Конспектування – стислий письмовий виклад основного змісту тексту з виокремленням його найважливіших положень. При конспектування джерела (документа, уривку з монографії, наукової статті) необхідно дотримуватися наступних порад:

1. Запишіть автора твору, його назву та вихідні дані.
2. Перед тим, як розпочати конспектування, необхідно ознайомитися з текстом загалом.
3. Визначте у тексті логічно завершені частини й у кожній з них знайдіть основну думку. Дайте їм назву. На основі цього складіть план.
- 4 Підготуйтеся до виконання завдання: поділіть сторінку зошиту на дві нерівні частини для запису плану (зліва) і конспекту (справа).
5. Складіть конспект змісту кожної логічно завершеної частини тексту відповідно до плану, дотримуючись наступних умов.
  - 5.1. Основний зміст тексту викладається стисло.
  - 5.2. Провідні думки, аргументи, висновки формулюйте детально.
  - 5.3. Назви глав, розділів, параграфів наукової праці обов'язково вказуються точно.
  - 5.4. У конспекті використовуються цитати. Дотримуйтеся правил цитування: необхідну цитату беріть у лапки, в дужках зазначайте джерело і сторінку.
  - 5.5. Намагайтеся робити записи своїми словами, оскільки це сприяє кращому розумінню тексту.
  - 5.6. Основні положення конспекту вказуються напроти відповідних пунктів плану.

6. Працюючи над конспектом, застосовуйте систему підкреслень, виділяйте найважливіше великими літерами, використовуйте умовні позначки. Вони допоможуть вам під час відповіді за конспектом.

7. У лівій частині конспекту крім плану можна також виписувати незнайомі імена і терміни, які потребують пояснення, необхідні доповнення, стислі висновки для себе, паралелі з явищами сьогодення тощо.

8. Перевірте виконану роботу. В разі необхідності виправте або уточніть пункти плану і зміст конспекту.

9. У випадку, коли необхідно скласти конспект на основі кількох джерел, спочатку визначте, який твір буде основним. Для цього прочитайте джерела і визначте, якою мірою в них розкрито проблему, що цікавить вас. Потім поділіть сторінку зошита на дві частини: у лівій частині запишіть конспект основного твору, в правій зробіть доповнення до нього за основними джерелами.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	I. Країни Далекого Сходу та Південної, Південно-Східної Азії у I половині XX ст.	
1.	Країни Азії та Африки на початку новітньої історії.	
2.	Японія та Китай у 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.	
3.	Монголія та Корея у 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.	
4.	Південно-Східна Азія в 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.	
5.	Індія та Пакистан у 1918-1939 рр.	
6.	Країни Далекого Сходу та Південної, Південно-Східної Азії у Другій світовій війні (1939-1945 рр.)	
	Всього:	
	II. Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у I половині XX ст.	
7.	Турецька Республіка в I половині XX ст.	
8.	Іран у I половині XX ст.	
9.	Афганістан у I половині XX ст.	
10.	Арабські країни (Палестина, Ірак, Сирія, Ліван, Кувейт, ОАЕ, Оман, Йемен, Йорданія, Бахрейн і Катар) у I половині XX ст.	
11.	Південна і Тропічна Африка у I половині XX ст.	
12.	Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у Другій світовій війні (1939-1945 рр.)	
	Всього:	

I. Країни Далекого Сходу та Південної, Південно-Східної Азії у I половині XX ст.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Періодизація та проблема цивілізацій історії країн Азії та Африки новітнього часу. Країни Азії та Африки на початку новітньої історії.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте предмет і завдання курсу «Новітня історія країн Азії та Африки».

2. Розкрийте поняття «пробудження Азії», визначте основні ознака та проява «пробудження».

3. Дайте характеристику особливостям революцій в країнах регіону на початку XX ст.

4. Розкрийте причини і характер національно-визвольних, антиколоніальних рухів у Китаї, Африці, Персії, Османській імперії та Індії.

5. Визначте вплив, значення та роль антиколоніальної боротьби народів Азії та Африки на початку ХХ ст. для подальшої їх долі.

Практичне завдання:

1. Заповніть таблицю «Політична карта Азії на межі нового та новітнього періодів».

Країна	Внутрішньополітична ситуація в країні на початку ХХ ст.	Соціально-економічне становище на початку ХХ ст.	Становище на міжнародній арені	Релігійне питання	Завдання, що стоять перед країною після Першої світової війни	Визвольні рухи
Японія						
Китай						
Південно-східна Азія						
Індія						
Іран						
Туреччина						
Арабські країни Західної Азії						

2. Заповніть таблицю «Африка на початку новітнього часу».

Країна	Внутрішньополітична ситуація в країні на початку ХХ ст.	Соціально-економічне становище на початку ХХ ст.	Становище на міжнародній арені	Релігійне питання	Завдання, що стоять перед країною після Першої світової війни
Арабські країни Північної Африки					
Тропічна Африка					
Південна Африка					
Західна Африка					

Тема 2. Японія та Китай у 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.

Питання для самоконтролю:

1. Що собою являв «Рух 4 травня» в Китаї?
2. Як була створена КПК?
3. Чому став можливим політичний союз між Гомінданом і КПК у першій половині 1920-х рр.?
4. Охарактеризуйте причини, рушійні сили та характер революції 1925-1927 рр.
5. Які економічні та політичні перетворення відбулися в Китаї в період правління Нанкінського уряду?
6. Чим була викликана агресія японських військ в Маньчжурію?
7. Які політичні сили вели боротьбу в Китаї проти японських загарбників у 1937-1945 рр.?
8. Чому антияпонський блок Гоміндану і КПК не міг бути стабільним?
9. Якими були результати Першої світової війни для Японії?
10. Дайте характеристику соціально-економічного розвитку Японії в період часткової стабілізації (1923-1929 рр.).
11. Доведіть, що зовнішня політика уряду генерала Танака відзначалася агресивним характером.
12. Чому у вересні 1931 р. японські війська вдерлися на територію Маньчжурії?

Практичне завдання:

1. Визначте особливості суспільно-політичного і економічного розвитку Японії та Китаю після Першої світової війни за поданою схемою:

	Положення країни на міжнародній арені	Політичне становище в країні	Соціально-економічний розвиток
Японія			
Китай			

2. Заповніть таблицю «Зовнішня агресія Японії у 1930-х рр.»:

Причини	Напрями	Події	Результати

3. Розкрийте питання за поданою схемою: Антиімперіалістична революційна боротьба китайського народу у 1919-1937 рр.

	Причини	Основні події	Результати

Конфлікт (повстання, бунт, революція, війна)			
--	--	--	--

Тема 3. Монголія та Корея у 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте основні риси суспільно-економічного ладу Кореї після японської окупації з 1910 по 1919 рр.
2. Сформулюйте основні завдання, що стояли перед корейським суспільством після Першої світової війни.
3. Розкрийте причини, характер і специфіку антиколоніальної національно-визвольної боротьби корейського народу у 20-30-х рр. ХХ ст., її прояви, результати і наслідки для країни.
4. Сформулюйте основні завдання, що стояли перед монгольським суспільством після Першої світової війни.
5. Розкрийте причини, характер і специфіку боротьби монгольського народу за відновлення національної державності на початку 20-х рр. ХХ ст., її прояви, результати і наслідки для країни.

Практичне завдання:

1. Розкрийте питання «Рух за незалежність корейського народу у 20-30-х рр. ХХ ст.» за поданою схемою:

		Причини	Основні події	Результати
Всередині країни	Прояви руху за незалежність (повстання, бунт, революція, війна, створення організацій, партій)			
За кордоном				

2. Визначте роль СРСР у внутрішньому розвитку МНР, та наслідки політичного втручання радянського керівництва у внутрішні справи Монголії для країни. Відповідь обґрунтуйте.

Тема 4. Південно-Східна Азія в 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.

Питання для самоконтролю:

1. Визначте наслідки Першої світової війни для країн Індокитайського союзу.
2. Розкрийте їх соціально-економічне та політичне становище після війни.
3. Розкрийте специфіку антиколоніальної боротьби В'єтнаму, Лаосу та Камбоджі у 20-30-ті рр. ХХ ст.
4. Розкрийте соціально-економічне та політичне становище англійських (Бірма

(М'янма), Сінгапур), голландських (Індонезія) та американських (Філіппіни) колоній Південно-Східної Азії у 1920-30-ті рр.

5. Який історичний розвиток характерний для єдиної не колонізованої країни у Південно-Східній Азії, Сіаму (Таїланду).

Практичне завдання:

1. Чому Сіам вважався буферною зоною між французькою та британською частинами Південної Азії?
2. Підготувати презентації та захистити повідомлення на тему:
  1. Соціально-економічне та політичне становище Кореї у 1918-1939 рр.
  2. Сінхайська революція і виникнення монгольської теократичної держави.
  3. Революція 1921 р. у Монголії та створення МНР.
  4. Вирішальний вплив СРСР на економічний та політичний розвиток Монголії. Модернізація Монголії за радянським зразком.
  5. Індокитай у міжвоєнний період (1918-1939 рр.)
  6. Бірма у міжвоєнний період (1918-1939 рр.)
  7. Індонезія у міжвоєнний період (1918-1939 рр.)
  8. Японський фашизм: витоки, загальні та особливі характеристики.

Тема 5. Індія та Пакистан у 1918-1939 рр.

Питання для самоконтролю:

1. В яких формах відбувалося співробітництво між ІНК і МЛ після Першої світової війни?
2. Дайте характеристику гандизму як філософсько-політичному вченню.
3. Як відбувалася перша кампанія громадянської непокори?
4. Проаналізуйте зміст Закону про управління Індією 1935 р.
5. Проаналізуйте ставлення різних суспільно-політичних сил Індії до Другої світової війни.
6. В яких формах відбувалося співробітництво між ІНК і МЛ після Першої світової війни?
7. Дайте характеристику гандизму як філософсько-політичному вченню.
8. Як відбувалася перша кампанія громадянської непокори?
9. Проаналізуйте зміст Закону про управління Індією 1935 р.
10. Проаналізуйте ставлення різних суспільно-політичних сил Індії до Другої світової війни.

Практичне завдання:

1. Дайте історичну оцінку законам Великобританії щодо управління

Індією у міжвоєнний період за наступною формою:

	Акт Монтегю-Челмсфорда 1919 р.	Закон Роулетта 1919 року	Закон про управління Індією 1935 року.
Основні положення			
Результати			
Наслідки			

2. Розкрийте причини і передумови індо-пакистанського конфлікту.

3. Підготувати презентацію «Індо-пакистанський конфлікт: передумови, причини та зародження у міжвоєнний період».

Тема 6. Країни Далекого Сходу та Південної, Південно-Східної Азії у Другій світовій війні (1939-1945 рр.)

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте наміри фашистських агресорів щодо країн Далекого Сходу, Південної та Південно-Східної Азії.

2. Дайте характеристику основним подіям на Тихоокеанському театрі військових дій.

3. Розкрийте участь Індії у Другій світовій війні.

4. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю країн Далекого Сходу, Південної та Південно-Східної Азії.

Практичне завдання:

1. Заповніть таблицю «Азія та Африка у планах агресора»

Країна	Плани агресорів		
	Німеччина	Італія	Японія
Китай			
Індонезія			
В'єтнам			
Корея			
Філіппіни			
Монголія			
Індія			

2. Складіть таблицю «Воєнні дії на Близькому Сході та в Африці у 1939-1945 рр.»:

Фронт	Дата	Бойові дії

II. Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у I половині XX ст.

Тема 7. Турецька Республіка в I половині XX ст.

Питання для самоконтролю:

1. Чому підписання турецьким султаном Мудроського мирного договору привело до початку громадянської війни в Туреччині?
2. Розкрити причини турецької революції та проголошення республіки.
3. Як відбувалося формування державних структур Турецької республіки в першій половині 1920-х рр.?
4. Дайте характеристику зовнішньополітичній діяльності турецького уряду у 1920-1930-х рр.
5. Обґрунтуйте свою точку зору на проблему «К.Ататюрк: демократ чи диктатор?».

Практичне завдання:

1. Чому підписання турецьким султаном Мудроського мирного договору привело до початку громадянської війни в Туреччині?
2. Дайте характеристику зовнішньополітичній діяльності турецького уряду у 1920-1930-х рр. за схемою:

Напрямок	Події	Результат	Наслідки

3. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю Туреччини.

Тема 8. Іран у I половині XX ст.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику політичного й економічного становища Ірану після Першої світової війни.
2. Чим була викликана політична нестабільність країни у 1920-х рр.?
3. Якими виявилися результати реформаторської діяльності Реза-шаха Пехлеві?

Практичне завдання:

1. Чим була викликана політична нестабільність Ірану у 1920-х рр.?
2. З чим була пов'язана зміна назви країни на Іран?
3. Якими виявилися результати реформаторської діяльності Реза-шаха Пехлеві?
4. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю Ірану.

Тема 9. Афганістан у I пол. XX ст.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте причини, характер, основні бойові дії боротьби афганського

- народу за національну незалежність у 1919 р.
2. Дайте аналіз реформам Аманулли-хана.
  3. Розкрийте роль, місце і наслідки внутрішньополітичної діяльності Аманулли-хана для подальшої долі Афганістану.
  4. Визначте основні напрямки і розкрийте ідеологічні засади зовнішньої політики младоафганського режиму в Афганістані (1919-1929 рр.).
  5. Проаналізуйте реформи Надір-шаха, з'ясуйте їх роль і наслідки для подальшому розвитку афганського народу.

Практичне завдання:

1. Визначте специфіку боротьби афганського народу за національну незалежність у 1919 р.
2. Чому було повалено младоафганський режим у 1929 р.?
3. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю Афганістану.
4. Дайте визначення понять: колонія, метрополія, домініон, протекторат, мандат Ліги Націй, напівколонія, шиїти, ісламський фундаменталізм, етатизм, сїонізм, халіфат, шаріат, метрополія, колоніалізм.

Тема 10. Арабські країни (Палестина, Ірак, Сирія, Ліван, Кувейт, ОАЕ, Оман, Ємен, Йорданія, Бахрейн і Катар) у I половині ХХ ст.

Питання для самоконтролю:

1. З'ясуйте яким чином стався поділ північної Африки і Близького Сходу на сфери впливу європейських країн?
2. Встановіть підсумки Першої світової війни для Іраку, Палестини, народів Аравійського півострова та інших країн регіону.
3. Визначте специфіку антибританської боротьби народів регіону в міжвоєнний період.
4. Розкрийте внутрішню і зовнішню політику Фейсала I ібн Хусейна – короля Сирії та Іраку (1920-1933 рр.).
5. Встановіть прояви посилення колоніалізму Великої Британії в країнах регіону.
6. Розкрийте обставини оголошення незалежності Іраку та чи змінилися права й інтереси Англії у країні?
7. Встановіть результати анти британської боротьби за незалежність в країнах Близького Сходу та Північної Африки.
8. В чому полягала особливість колоніальної залежності французьких підмандатні держави та колонії на Близькому Сході й Африці у міжвоєнний період.
9. Розкрийте особливості боротьби та результати національно-патріотичного руху у французьких підмандатні держави та колонії на Близькому Сході й Африці.
10. За яких обставин відбулося об'єднання держав Аравійського

півострову у Саудівську Аравію?

11. Розкрийте витоки та причини палестинської проблеми.
12. Чи вирішена була палестинська проблема у міжвоєнний період?
13. Розкрийте соціально-економічний і політичний розвиток Ємену у міжвоєнний період.

Практичне завдання:

1. З'ясувати особливості політичного та соціально-економічного розвитку арабських країн на початку ХХ ст. (1900-1918 рр.) за поданою схемою:

	Положення країни на міжнародній арені	Політичне становище в країні	Соціально-економічний розвиток
Ліван			
Сирія			
Ірак			
Палестина			
Аравійський півострів			

2. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю арабських країн за наступною схемою:

Країна	Результат	Наслідки
Ірак		
Саудівська Аравія		
Сирія і Ліван		
Палестина		
Єгипет		
Алжир		

Тема 11. Південна і Тропічна Африка у I половині ХХ ст.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте коротку характеристику політичній карті Африки на початку новітнього часу.
2. Як були розподілені німецькі колонії та території Османської імперії після першої світової війни.
3. Охарактеризуйте колоніальне управління і колоніальну експлуатацію в країнах Тропічної Африки у 1918-1939 рр.
4. Назвіть нові форми антиколоніальної боротьби в Тропічній та Південній Африці в міжвоєнний період.
5. Визначте специфіку народно-визвольної боротьби народів Тропічної

та Південної Африки.

Практичне завдання:

1. Охарактеризуйте колоніальне управління і колоніальну експлуатацію в країнах Тропічної Африки у 1918-1939 рр. за наступною схемою:

Країна	Методи і форми колоніального управління та експлуатації

2. Розкрийте форми антиколоніальної боротьби в Африці в міжвоєнний період за наступною схемою:

Країна	Форми і методи антиколоніальної боротьби

Тема 12. Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у Другій світовій війні (1939-1945 рр.)

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте наміри фашистських агресорів щодо країн Близького Сходу та Африки.
2. Дайте характеристику основним подіям на Близькосхідному театрі військових дій.
3. Розкрийте хід воєнних дій на півночі та заході Африканського континенту.
4. Обґрунтуйте роль у визволенні Африканського континенту французьких, американських та англійських військ.
5. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю арабських країн та народів Африки.

Практичне завдання:

1. Розкрийте у хронологічній послідовності хід воєнних дій на півночі Африки:

Дата	Подія

2. Складіть таблицю «Воєнні дії на Близькому Сході та в Африці у 1939-1945 рр.»:

Фронт	Дата	Бойові дії

3. Заповніть таблицю «Близький Схід та Африка у планах агресора»:

Країна	Плани агресорів

	Німеччина	Італія	Японія
Іран			
Туреччина			
Ірак			
Афганістан			
Північна Африка			

**ОРІЄНТОВНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО, КРЕДИТНОГО ТА
ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇХ ВИКОНАННЯ.**

Методи контролю

1. Форма поточного контролю – усне опитування, тестування з теми на практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань з теми;
2. Періодична форма контролю – виконання кредитних контрольних робіт, розробка проектів та їх захист, творчі роботи (презентації, схеми, карти).
3. Форма підсумкового контролю –
  - VII семестр – підсумковий кредитний контроль - проведення тестування та захист ІНДЗ у сумі балів набраних протягом семестру за кожний кредит.
  - VIII семестр - екзамен на основі: складання усного іспиту по навчально-тематичному плану з повного курсу «Новітня історія країн Азії та Африки» (40% балів) та суми балів набраних за кожний кредит протягом семестру (60% балів).

1. ПОТОЧНИЙ ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ТЕСТІВ

У світовій практиці ефективним, найпоширенішим та інноваційним методом контролю навчальних досягнень студентів вважають **тестування**. Педагогічний тест охоплює систему завдань різного рівня складності, що дають змогу якісно, об'єктивно й відносно швидко вимірювати результати навчально-пізнавальної діяльності студентів. Сучасна методика пропонує тест як інструмент визначення рівня знань, умінь, за допомогою якого можна не лише виявити якість навчання, але й одержати інформацію для прийняття рішень щодо вдосконалення цього процесу.

При підготовці до поточного тестового контролю слід звернути увагу на головні події, дати, визначення, історичні постаті та їх роль, проголошені документи.

Мета поточного тестового контролю – виявлення рівня освоєння базового матеріалу студентами.

У навчальному процесі викладачем самостійно розроблено тести для оцінки досягнень студентів та ефективності педагогічної діяльності.

Характерні ознаки тесту: відносна простота процедури; безпосередня фіксація результатів; зручність математичної обробки результатів; короткочасність застосування; можливість застосування індивідуально й для цілої групи.

Як метод контролю тести виконують функції:

- *діагностична* – виявляють рівень знань, умінь й навичок, оцінюють розумові здібності студентів;
- *навчальну* – стимулюють пізнавальну активність студентів, спрямовану на опанування знаннями, уміннями й навичками;

- *виховну* – дисциплінують студентів, допомагають виявити й подолати прогалини у навчанні, формують інтерес до навчальної дисципліни, а також прагнення розвивати власні здібності.

Основні форми тестових завдань:

Класифікація тестових завдань охоплює:

- завдання закритої форми (з вибором однієї або кількох правильних відповідей);
- завдання відкритої форми;
- завдання на встановлення відповідності;
- завдання на встановлення послідовності.

Завдання закритої форми складається з двох основних частин. Перша частина охоплює постановку завдання і може бути представлена у формі питання або незакінченого твердження. Друга частина тестового завдання закритої форми – відповіді на запитання або варіанти закінчення твердження першої частини, одне з яких правильне.

Тестові завдання відкритої форми не мають запропонованих варіантів відповідей. Серед відкритих завдань виокремлюють два типи. Один з них вимагає коротку відповідь, яку може перевірити комп'ютер. Другий тип завдання має форму есе, яке перевіряє викладач. Отож той, хто тестується, самостійно створює відповідь на завдання, вписуючи на відведених місцях пропущені слова, дати, цифри або дуже стислий текст за обмеженою завданням кількістю слів.

Таку форму тестових завдань використовують для виявлення, наприклад, знання слів, граматичних явищ, термінів, назв, імен, фактів, властивостей, ознак, дат, причинно-наслідкових відносин тощо. Водночас ці завдання виявляють уміння студентів письмово передати суть (головне), відповідаючи на запитання кількома словами або одним-двома простими реченнями.

Завдання на встановлення відповідності. Завдання, де потрібно елементам однієї множини поставити у відповідність елементи іншої, називають завданнями на встановлення відповідності. Вони ефективні для контролю й самоконтролю знань. З їхньою допомогою перевіряють так звані асоціативні знання, тобто знання про зв'язок форми і змісту, сутності і явища, співвідношення між різними предметами, властивостями, законами. У завданнях цієї форми встановлюється відповідність елементів одного стовпця елементам іншого.

Завдання на встановлення правильної послідовності. Завдання на встановлення правильної послідовності використовують в тих випадках, коли потрібно перевірити знання студентів правильної послідовності подій, дій, слів у визначеннях, правильний порядок членів у реченнях. Вони допомагають формувати у студентів алгоритмічне мислення, алгоритмічні знання й уміння, навички. Завдання цієї форми корисні для усвідомлення студентами об'єктів, явищ як ієрархізованої системи, а також логіки процесів.

Автором сформовано завдання для тестування відповідно навчально-тематичного плану дисципліни.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ:

I. Країни Далекого Сходу та Південної, Південно-Східної Азії у I половині XX ст.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. **Періодизація та проблема цивілізацій історії країн Азії та Африки новітнього часу. Країни Азії та Африки на початку новітньої історії.**

1. Виділіть регіони, де склалися найдавніші цивілізації:

A) Китай, Індія, Японія та Персія

Б) Китай, Японія

В) Індія

Г) Близький Схід

2. Встановіть відповідність між регіонами, що мали давні цивілізаційні традиції, та країнами представниками:

A) індо-буддистський   1. Індія, Цейлон, Бірма;

Б) конфуціанський   2. Китай, Японія;

В) ісламський   3. Іран, Туреччина, Афганістан.

3. Виділіть зайве у стверджені. В історії країн Азії та Африки виділяються три основні цивілізації, існування і величезну роль яких у регіональних і світових процесах визнають практично всі сходознавці:

A) індуїстська

Б) китайсько-конфуціанська

В) буддистська

Г) ісламська.

4. Вкажіть два етапи періодизації новітньої історії країн Азії та Африки:

A) Перший період (1900 р. – 1939 р.) та другий період (1939 р. і триває до наших днів.)

Б) Перший період (1914 р. – 1945 р.) та другий період (1945 р. і триває до наших днів.)

В) Перший період (1918 р. – 1945 р.) та другий період (1945 р. і триває до наших днів.)

Г) Перший період (1914 р. – 1939 р.) та другий період (1939 р. і триває до наших днів.)

5. На початок ХХ ст. Китай за державним ладом був:

А) монархією на чолі з династією Мін

Б) частиною Японської імперії

В) монархією на чолі з династією Цін

Г) Китайською республікою.

6. Для Японії головним суперником на Далекому Сході на початку ХХ ст. була:

А) Великобританія

Б) Російська імперія

В) США

Г) Китай.

7. Японія, попередньо встановивши протекторат над Кореєю, анексувала її у...:

А) 1910 р.

Б) 1905 р.

В) 1914 р.

Г) 1912 р.

8. Встановіть відповідність між революцією та часом її проходження:

А) Синьхайська революція 1. 1911-1912 рр.

Б) Младотурецька революція 2. 1908 р.

В) Перська конституційна революція 3. 1905-1911 рр.

Г) Російська революція 4. 1905-1907 рр.

9. Персія на початок ХХ ст. була поділена на сфери контролю:

А) Османської імперії та Російської імперії

Б) Персія була зоною впливу Британської імперії

В) Британської імперії та Франції

Г) Російської імперії та Великобританії.

10. Афганістан на початок ХХ ст. був поділений на сфери контролю:

А) Османської імперії та Російської імперії

Б) Персія була зоною впливу Британської імперії

В) Британської імперії та Франції

Г) Російської імперії та Великобританії.

11. З усіх країн Африки, розташованих на південь від Сахари, лише дві - зберегли політичну незалежність:

А) Бурські республіки Наталь та Оранжева

Б) Південна та Північна Родезія

В) Ефіопія і Ліберія

Г) Мозамбік та Занзібар.

12. Територій Африки була розподілена між європейськими державами.

Найбільшими колоніальними володіннями в Африці були:

А) британські

Б) французькі

В) португальські

Г) іспанські.

13. Земельно-податкова система в британській колонії Індії називалася:

А) райятвари

Б) апартеїд

В) тімаріотське землеволодіння

Г) ленна система землеволодіння.

14. Встановіть відповідність між колонією та країною, що нею володіла на початку ХХ ст.:

А) Алжир

1. Франція

- Б) Ангола   2. Португалія
В) Індонезія   3. Голландія
Г) Золотий Берег   4. Великобританія

15. Найбагатша і найбільша британська колонія на початку ХХ ст.:

- А) Індонезія
Б) Персія
В) Алжир
Г) **Індія.**

15. Єдиною країною на Далекому Сході, що витримала експансію європейських держав і відстояла свою незалежність, була:

- А) **Японія**
Б) Індокитай
В) Корея
Г) Монголія.

17. Виділіть зайве. Форми колоніального поневолення:

А) вивіз капіталу, заснування колоніальних банків та надання кабальних позик

Б) встановлення контролю над зовнішньою та внутрішньою торгівлею

В) **жорства експлуатація**

Г) перетворення колоній на ринки збуту та джерела сировини.

18. Встановіть відповідність між поняттям та його тлумаченням:

А) Колонія   1. країна або територія, що перебуває під владою іноземної держави (метрополії), не має політичної, економічної самостійності; управління нею здійснюється на підставі спеціального режиму.

Б) Напівколонія   2. політично вільна й формально незалежна, самостійна країна, що фактично перебуває в економічній, фінансовій залежності від імперіалістичних держав.

В) Домініон 3. самоврядна частина у складі Британської імперії, які визнали главою англійського короля (королеву).

Г) Протекторат 4. форма колоніальної залежності, що встановлюється нерівноправним договором, за яким держава протектор здійснює зовнішні відносини й вирішує інші найважливіші питання політики протекторату.

19. Визначте відвідне тлумаченню поняття.

Нав'язування в аграрному секторі економіки колоній та напівколоній спеціалізації цілих районів на переважному вирощуванні й виробництві певної сільськогосподарської культури, одного виду сільськогосподарської продукції, необхідної колонізаторам.

А) апартеїд

Б) система монокультур

В) колоніалізм

Г) райятвари.

20. Деякі країни Сходу, щоб уникнути відкритій західній агресії, свідомо відмовлялися від контактів з іноземцями й від активної зовнішньоторговельної діяльності, закриваючи свої порти і країни від європейців і американців. Так було у:

А) Персія

Б) Китаї, Японії, Сіам

В) Індія

Г) Османська імперія.

Тема №2.: Східна та Південно-Східна Азія в 1918-1939 рр. Соціально-економічний та політичний розвиток.

1. Вихід Японії з Ліги націй:

А) 1927 р.

Б) 1937 р.

В) 1933 р.

Г) 1931 р.

2. Окупація території Маньчжурії Японією:

А) 1927 р.

Б) 1937 р.

В) 1925 р.

Г) 1931 р.

3. Громадянська війна у Китаї 1927-1937 рр. відбулася між:

А) Гоміньданом і КПК

Б) КПК і військами Юань Шикая

В) населенням Китаю та Японськими загарбниками

Г) китайськими військами та імперіалістичними державами.

4. Монгольська Народна Республіка (МНР) в 1921 - 1945 рр.:

А) була незалежною державою

Б) входила як автономія до складу Росії / СРСР

В) входила як автономія до складу Китайської Республіки

Г) не мала певного державно-правового статусу.

5. Яка країна не входила до Французького Індокитаю?:

А) Бірма

Б) Лаос

В) В'єтнам

Г) Камбоджа.

6. Повстання галонів в Бірмі:

А) 1919-1920 рр.

Б) 1927-1928 рр.

В) 1930-1932 рр.

Г) 1925-1927 рр.

7. Підписання акту про капітуляцію Японії:

А) 2 серпня 1945 р.

Б) 2 вересня 1945 р.

В) 8 серпня 1945 р.

Г) 8 травня 1945 р.

8. Основою зовнішньої політики Японії у I половині ХХ ст. було:

А) співробітництво із США

Б) співробітництво з Китаєм

В) співробітництво з СРСР

Г) зовнішня експансія у регіоні.

9. Протягом 1910-1945 рр. Корея була окупована:

А) СРСР

Б) Японією

В) КНР

Г) Францією.

10. Вкажіть лідера національно-визвольного руху в Індонезії:

А) Сунь Ятсен

Б) Махатма Ганді

В) Сукарно

Г) Чан Кайші.

11. Розташуйте події історії Японії у хронологічній послідовності:

1. напад і окупація Маньчжурії

2. підписання «Антикомінтернівського пакту» з Німеччиною

3. початок японо-китайської війни

4. капітуляція Японії.

12. Розташуй події, що відносяться до історії Китаю міжвоєнного періоду в хронологічній послідовності:

1. проголошення Китайської республіки та падіння монархії

2. революційні події в Китаї « 4 травня»
3. утворення національного уряду Чан Кайші
4. напад Японії на Маньчжурію.

13. Вкажіть лідера національно - визвольного руху в Китаї:

А) Сунь Ятсен

Б) Махатма Ганді

В) Сукарно

Г) Юань Шикай.

14. Гасло «Азія для азіатів», висунутий Японією, означав:

А) створення військового союзу всіх азіатських країн

Б) припинення всяких економічних і дипломатичних контактів з європейськими країнами

В) зміцнення економічних й політичних позиції Японії в країнах басейну Тихого океану

Г) створення єдиної паназіатської держави як противаги європейській експансії.

15. Перший фашистський путч в Японії:

А) лютий 1936 р.

Б) травень 1932 р.

В) вересень 1931 р.

Г) листопад 1936 р.

16. Першим великим народним антиімперіалістичним виступом китайського народу стало:

А) об'єднання Гоміндану і КПК у єдиний антиімперіалістичний фронт

Б) національна революція 1925-1927 рр.

В) «Рух 4 травня» 1919 р.

Г) перша громадянська війна 1927-1937 рр.

17. Гоміндан і КПК домовились про спільні дії в революції та

організаційно оформили створення єдиного фронту національно-революційних сил у:

А) 1927 р.

Б) 1931 р.

В) 1937 р.

Г) 1924 р.

18. Бої в МНР в районі р. Халхін-Гол між Японією та СРСР:

А) весна – осінь 1937 р.

Б) весна – осінь 1941 р.

В) весна – осінь 1939 р.

Г) зима 1939 р.

19. На початок новітнього часу Індонезія була колонією:

А) Голландії

Б) Великобританії

В) Франції

Г) Японії.

20. На початку ХХ ст. встановлений режим управління Філіппінами з боку:

А) Великобританії

Б) США

В) Франції

Г) Японії.

Тема №3.: Південна Азія у Новітній час. Індія та Пакистан у 1918-1939 рр.

1. Індійський філософ, духовний лідер Індійського національного конгресу, що запропонував практику сатьяграхи:

А) Балгангадхар Тілак

Б) Махатма Ганді

В) Мухаммед Алі Джина

Г) Джавахарлал Неру.

2. Індія в першій половині ХХ ст. була:

А) незалежною державою

Б) напівколонії Франції

В) домініоном

Г) колонією Великобританії.

3. Гандизм - це ..:

А) політичний курс урядів Індіри Ганді - Раджива Ганді в 1970-ті - на початку 1990-х рр.

Б) ідеологія національно-визвольного руху в Британській Індії, заснована на національних цінностях і реаліях політичної ситуації 1920-х - 1930-х рр.

В) політичне кредо поміркованого крила ІНК (Індійського національного конгресу)

Г) погляди лідера лівого крила ІНК Б. Тілака.

4. Яка організація очолила національно-визвольну боротьбу в Індії:

А) Індійський національний конгрес

Б) «Доброма асіайон»

В) Гоміндань

Г) Комуністична партія Індії (КПІ).

5. Вкажіть лідера національно - визвольного руху в Індії:

А) Сунь Ятсен

Б) Махатма Ганді

В) Сукарно

Г) Чан Кайши.

6. Індо-пакистанська проблема полягає...:

А) у відсутності чіткого географічного кордону між мусульманами та індуїстами

Б) у боротьбі мусульман Пакистану за власну державу

В) у різних поглядах сторін щодо випробування ядерної зброї

Г) у проєвропейському курсу Індії.

7. Встановіть відповідність між основними постулатами політичної теорії М.Ганді та їх тлумаченням:

А) Сатьяграха   1. форма ненасильницької боротьби за незалежність, ненасильницького опору колонізаторам

Б) Сварадж   2. програмний політичний лозунг національно-визвольного руху в Індії, закликав до боротьби проти англійського панування, за самоврядування аж до здобуття країною цілковитої незалежності.

В) Свадеші   3. рух за бойкот іноземних товарів

Г) Ахімса   4. ненасильство, відсутність гніву і ненависті.

8. Розташуй події, що відносяться до історії Індії міжвоєнного періоду в хронологічній послідовності:

1. Прийняття Акту про державне управління Індією (Акт Монтегю-Челмсфорда) та закону Роулетта

2. Перша кампанія громадянської непокори

3. Створення Комуністичної партії Індії

4. Друга кампанія громадянської непокори.

9. Земельно-податкова система в британській колонії Індії називалася:

А) райятвари

Б) сварадж

В) ахімса

Г) свадеші.

10. Згідно з Акту Монтегю-Челмсфорда та закону Роулетта Індією у міжвоєнний період керував:

А) британський монарх

Б) віце-король

В) генерал-губернатор

Г) місцевий намісник.

11. Основоположником особливої тактики боротьби - пасивного опору або ненасильницьких дій в Британській Індії виступив:

А) Б. Тілак

Б) М.К. Ганді

В) Сукарно Ахмед

Г) Дж. Неру.

21. М.К. Ганді за життя стали називати:

А) Путлібай

Б) Ататюрк

В) Махатма

Г) Гуру.

22. Ліве крило ІНК у першій половині 1920-х рр. очолив:

А) Балгангадхар Тілак

Б) Махатма Ганді

В) Мухаммед Алі Джина

Г) Джавахарлал Неру.

23. М. Ганді опублікував програму кампанії «11 пунктів», які колоніальна адміністрація залишила без уваги:

А) березень 1919 р.

Б) березень 1930 р.

В) березень 1920 р.

Г) березень 1935 р.

25. Основним конкурентом ІНК на політичній арені була організація:

А) Союз індусів

Б) Мусульманська Ліга

В) в ІНК не було супротивників

Г) КПІ.

26. Тлумачення основного постулату політичної теорії М.Ганді «сварадж»:

А) форма ненасильницької боротьби за незалежність, ненасильницького опору колонізаторам

Б) програмний політичний лозунг національно-визвольного руху в Індії, закликав до боротьби проти англійського панування, за самоврядування аж до здобуття країною цілковитої незалежності

В) рух за бойкот іноземних товарів

Г) ненасильство, відсутність гніву і ненависті

27. Перша кампанія громадянської непокори:

А) 1919-1920 рр.

Б) 1930-1931 рр.

В) 1920-1922 рр.

Г) 1932 р.

28. Прийняття Акту про державне управління Індією (Акт Монтегю-Челмсфорда) та закону Роулеттаб

А) 1921 р.

Б) 1918 р.

В) 1919 р.

Г) 1925 р.

29. Тлумачення основного постулату політичної теорії М.Ганді «сатьяграха»:

А) форма ненасильницької боротьби за незалежність,

ненасильницького опору колонізаторам

Б) програмний політичний лозунг національно-визвольного руху в Індії, закликав до боротьби проти англійського панування, за самоврядування аж до здобуття країною цілковитої незалежності

В) рух за бойкот іноземних товарів

Г) ненасильство, відсутність гніву і ненависті

30. Створення Комуністичної партії Індії:

А) 1921 р.

Б) 1918 р.

В) 1919 р.

Г) **1925 р.**

II. Ісламський світ, Тропічна й Південна Африка у 1918-1945 рр.

Тема 1. Турецька республіка в I половині ХХ ст.

1. Коли султанський уряд підписав з державами Антанти Мудроське перемир'я?:

А) 16 березня 1920 р.

Б) **30 жовтня 1918 р.**

В) 27 листопада 1918 р.

Г) 3 березня 1918 р.

2. Встановіть відповідності між мирним договором й його основними положеннями:

А) Мудроське перемир'я   1. передбачав демобілізацію армії, здачу військових кораблів, видачу військовополонених. Туреччина втрачала арабські землі.

Б) Севрський договір   2. Туреччині залишалась невелика територія в Центральній Анатолії. Решта її земель розподілялась між Англією, Францією, Італією і Грецією. Північний схід Анатолії відходив

дашнакському уряду Вірменії. На південному сході планувалось створити державу Курдистан під протекторатом Англії. Зона проток виділялась в особливий район під міжнародним контролем. Стамбул залишався за Туреччиною умовно, якщо договір буде лояльно виконуватись. Туреччина переставала існувати як самостійна держава.

В) Лозанський мирний договір 3. визнавалась незалежність Туреччини в межах її основних земель (Східна Фракія, Мала Азія, західна частина Вірменського нагір'я, північна частина Сирійсько-Месопотамського плато), тобто в рамках нинішніх кордонів. Скасовувався режим капітуляцій, міжнародний фінансовий контроль, політичні привілеї іноземних концесіонерів. В деяких питаннях анкарський уряд пішов на поступки. Туреччина зобов'язувалась виплатити борги Османської імперії і зберегти протягом 5 років низькі ввізні мита на товари західних країн. Цей договір був актом міжнародного визнання турецької суверенної держави.

3. В антитурецькій інтервенції після Першої світової війни брали участь держави:

А) Англія, Франція, Італія, Греція

Б) Англія, Франція, Росія

В) Італія, Греція, Сербія, Болгарія

Г) Англія та Франція.

4. У відповідь на імперіалістичні плани в країні (збереження султанату в умовах іноземного регенства) сформувався націоналістичний рух під керівництвом: где?

А) Ісмет Іненю

Б) Мідхат-паша

В) Намік Кемаль

Г) Мустафа Кемаль.

5. Націоналістично-патріотична організація, що очолила визвольну

боротьбу в Туреччині, називалася:

- А) Товариство захисту прав Анатолії та Фракії**
- Б) Комітет союзу і прогресу
- В) Комуністична партія Туреччини
- Г) Ватан.

6. Двовладдя, що склалося в Туреччині позначилося в одночасному існуванні наступних органів влади:

А) маріонетковий султанат та влада на місцях в особі намісників-губернаторів з числа західних резидентів

Б) курдська влада та султанат

В) офіційний султанський двір та влада політичної організації турецьких буржуазних революціонерів «Єднання і прогрес»

Г) офіційний султанський двір та влада національно-республіканської опозиції, яку представляли Великі національні збори Туреччини.

7. Турецька війна за незалежність тривала:

А) 19 травня 1918 р. - 24 липня 1924 р.

Б) 19 травня 1919 р. - 24 липня 1922 р.

В) 19 травня 1919 р. - 24 липня 1923 р.

Г) 19 травня 1920 р. - 24 липня 1923 р.

8. Сторони Турецької війни за незалежність:

А) араби проти курдів

Б) турецькі націоналісти проти Антанти та маріонеткового султанського двору

В) мусульмани-суніти проти мусульман-шиїтів

Г) проєвропейски налаштовані турки проти прихильників султанського уряду.

9. Греко – турецька війна тривала протягом:

А) 1920 - 1921 рр.

Б) 1919-1923 рр.

В) 1918-1919 рр.

Г) 1921-1923 рр.

10. Мустафа Кемаль на посаді голови Великих національних зборів Туреччини (ВНЗТ):

А) 1923-1938 рр.

Б) 1920-1923 рр.

В) 1923-1934 рр.

Г) 1918-1920 рр.

11. Скасування монархії, розпуск Великими національними зборами султанату Махмеда VI:

А) 29 жовтня 1923 р.

Б) 19 травня 1919 р.

В) 1 листопада 1922 р.

Г) 24 липня 1923 р.

12. Проголошення республіки в Туреччині:

А) 29 жовтня 1924 р.

Б) 29 березня 1923 р.

В) 29 жовтня 1925 р.

Г) 29 жовтня 1923 р.

13. Мустафа Кемаль Ататюрк як президент Турецької Республіки правив:

А) 1919-1923 рр.

Б) 1933-1973 рр.

В) 1929- 1933 рр.

Г) 1923-1938 рр.

14. Прийняття Конституції Турецької Республіки:

А) 29 жовтня 1923 р.

Б) 19 травня 1919 р.

В) 20 квітня 1924 р.

Г) 24 липня 1923 р.

15. Меджліс прийняв постанову про скасування халіфату - релігійної влади султана як глави всіх мусульман світу:

А) 3 березня 1924 р.

Б) 29 жовтня 1923 р.

В) 20 квітня 1924 р.

Г) 19 травня 1919 р.

16. Підписання Севрського договору між султанським урядом та Антантою:

А) 29 жовтня 1923 р.

Б) 10 серпня 1920 р.,

В) 27 листопада 1918 р.

Г) 3 березня 1918 р.

17. Столиця Турецької республіки за часів правління Ататюрка:

А) Салоники

Б) Анкара

В) Стамбул

Г) Алеппо.

18. Війна за незалежність в Туреччині 1920-1923 рр. завершилася:

А) встановленням республіки

Б) поразкою націоналістичного руху

В) окупацією країни західними державами

Г) реставрацією Османської імперії

19. Реформи Ататюрка передбачали запровадження в Туреччині:

А) світського характеру держави

- Б) європейських стандартів громадського життя
- В) підтримки приватної ініціативи
- Г) всі відповіді вірні.**

20. Як засіб посилення свого впливу на маси і зміцнення своєї влади

Ататюрк широко використовував:

- А) ідеологію націонал-шовінізму**
- Б) реалізацію демократичних свобод
- В) принципи національної єдності і запобігання класової боротьби
- Г) ідеологію реалізму.

Тема 2. Іран у I половині XX ст.

1. На початок новітнього часу Персія потрапила у залежність від:

- А) Османської імперії
- Б) Великобританії та Росії**
- В) Османської імперії та Російської імперії
- Г) Великобританії та Франції

2. За формою державного правління на початку XX ст. Персія була:

- А) незалежною парламентсько-президентською Іранською республікою
- Б) конституційною монархією на чолі з династією Пехлеві
- В) абсолютною монархією на чолі з династією Каджарів
- Г) конституційною монархією на чолі з династією Каджарів**

3. Під час Першої світової війни Іран оголосив:

- А) про нейтралітет**
- Б) свою сферою територію сферою впливу Англії
- В) початок національно-визвольної війни проти Англії та росії
- Г) свою сферою територію сферою впливу більшовицької Росії

4. Закінчити речення, що відповідає твердженню Намагаючись не допустити піднесення національно-визвольного руху та поширення його на

Індію, а також остаточно об'єднати і поневолити Персію й перетворити її на плацдарм для збройної інтервенції:

А) Англія розпочала окупацію колишніх російських зон впливу - Гілян, Хорасан, частину Іранського Азербайджану

Б) Північ Ірану захопили російські війська, південь - англійські

В) Англія розпочала антирадянську інтервенцію з півдня Персії

Г) Англія нав'язала Персії чергову кабальну угоду

5. Перський уряд, в порушення конституції і без санкції меджлису, підписав з Англією кабальну угоду:

А) 9 лютого 1920 р.

Б) 9 серпня 1920 р.

В) 9 січня 1918 р.

Г) 9 серпня 1919 р.

6. Виділіть основні положення англо-перської угоди:

А) Персію розподілено на дві частини: російська північна та британська південна

Б) Персія перетворювалася в колонію Великобританії

В) під контроль англійських представників ставилась армія, фінанси, торгівля, інші сфери життя. Перетворення Персії в протекторат.

Г) Великобританія надала Персії повну політичну незалежність, поставивши під свій контроль лише економіку.

7. Причини демократичного й національно-визвольного руху в Персії 1920-1922 рр.:

А) напівколоніальне становище країни

Б) антинаціональна політика правлячих кіл Персії та встановлення жорсткого контролю над суспільно-політичним та економічним життям країни

В) засилля мілітаристських елементів

Г) антирадянська інтервенція Англії через територію Персії.

8. Встановіть відповідність між повстаннями проти шахської влади й англійців в Персії та датою їх проведення:

А) повстання в іранському Азербайджані (Тебриз)	1. 7 квітня 1920 р.
Б) повстання у Гілянї, м. Решт	2. 4 червня 1920 р.
В) повстання в Хорасані	3. літо 1921 р.

9. Встановіть відповідність між повстанням у Персії та його лідером:

А) повстання в іранському Азербайджані (Тебриз)	1. М. Хіабані
Б) повстання у Гілянї	2. Кучек-хан
В) антибританське повстання в Хорасані	3. М. Тагі-хан

Пасіян.

10. Розташуй події, що відносяться до історії Персії міжвоєнного періоду в хронологічній послідовності:

А) проголошення «Гілянської Радянської республіки	1. 5 червня 1920 р.
Б) державний переворот «3 хута» в Тегерані	2. 21 лютого 1921 р.
В) підписання радянсько-перського договору	3. 26 лютого 1921 р.
Г) розгром Гілянської республіки за допомогою англійців	4. Листопад

1921 р.

11. Виділіть зайве серед результатів національно-патріотичного руху в Персії 1919-1922 рр.:

- А) правлячі кола Ірану анулювали кабальну угоду 1919 р.
- Б) англійська та іранська реакція зазнала поразки
- В) нормалізації відносин з Росією

Г) **перемога проанглійських політичних сил, зміцнення при владі уряду Восуга ед Доуме.**

12. Події в Ірані 1919-1922 рр. можна оцінити як:

А) **національну революцію, основним завданням якої були ліквідація напівколоніальної залежності, збереження єдності країни та**

проведення в ній модернізації

Б) національно-визвольну боротьбу, основними завданнями якої були ліквідація англійського панування та встановлення авторитаризму

В) антифеодальну війну перського народу, основним завданням якої було повалення деспотичної влади династії Каджарів та знищення феодального ладу

Г) національно-визвольну боротьбу, основними завданнями якої були ліквідація радянської залежності і перехід до парламентської демократії.

13. Реза-хан став ініціатором створення політичної організації, яка називалася:

А) Партія оновлення – Таджедат

Б) Народна Демократична партія

В) прогресивна партія Вафд

Г) Національна народна партія – Гоміндан.

14. Неконституційне рішення меджлису скасувати династію Каджарів і передати тимчасову владу Реза-хану:

А) 12 грудня 1925 р.

Б) 21 лютого 1921 р.

В) 31 жовтня 1925 р.

Г) 7 квітня 1920 р.

15. Проголошення Установчими зборами Реза-хана шахом Ірану і встановлення нової династії Пехлеві:

А) 5 червня 1926 р.

Б) 12 грудня 1925 р

В) 31 жовтня 1925 р.

Г) 7 квітня 1920 р.

16. З 1935 року при династії Пехлеві Іран офіційно іменувався:

А) шахіншахська Держава Іран

Б) Ісламська республіка Іран

В) Персія

Г) Іран.

17. Виділіть зайве у зовнішньополітичних пріоритетах Реза-шаха Пехлеві:

А) не здійснено різкого повороту у зовнішній політиці країни, англійські війська залишилися в Ірані

Б) було ліквідовано політичну залежність від Великої Британії й англійські війська пішли з Ірану

В) одночасно було налагоджено відносини з радянською Росією

Г) зближення з Німеччиною.

18. Виділіть зайве серед причин зближення Ірану з Німеччиною:

А) прагнучи знайти в Німеччині противагу СРСР і Великій Британії

Б) Німеччина намагалася використати територію Ірану як плацдарм для здійснення своїх завойовницьких планів щодо англійських колоній на Близькому Сході

В) бажання Німеччини перетворити Іран на власну військову базу (будівництво аеродромів, постачання озброєння, контроль над військовими заводами)

Г) Реза-шах Пехлеві проголосив програму територіальних завоювань на Близькому Сході та знищення могутності СРСР за допомогою Німеччини.

19. Виділіть зайве у внутрішньополітичному курсу Реза-шаха Пехлеві:

А) початок масштабної індустріалізації Ірану

Б) повна модернізація інфраструктури

В) ввів в обіг термін «шахиншах» («цар царів»)

Г) обмежив монархію новою Конституцією Ірану.

20. Операція «Співчуття» передбачала:

А) введення в Іран військ СРСР (північ) та Англії (південь), скинення Реза-шаха і встановлення контролю СРСР та Англії над залізницями і нафтовими родовищами Ірану

Б) діяльність німецької пропаганди в Ірані

В) зречення Реза-шаха престолу і його втеча

Г) відновлення суверенітету, перехід влади до Мохаммеда Реза Пехлеві, який пішов на зближення з країнами антигітлерівської коаліції.

21. Династія Пехлеві правила Іраном протягом:

А) 1925-1941 рр.

Б) 1941-1979 рр.

В) 1945-1978 рр.

Г) 1925-1979 рр.

22. Розташуй події, що відносяться до історії Ірану міжвоєнного періоду, в хронологічній послідовності:

1. відкриття Тегеранського університету	1934 р.
2. підписання антирадянського Садабадського пакту	8 липня 1937 р.
3. Операція «Співчуття»	25 серпня 1941 р.
4. підписання в Тегерані угоди про союз між СРСР, Великою Британією й Іраном	20 січня 1942 р.

23. Садабадський договір передбачав створення союзу держав під назвою Близькосхідна Антанта у складі:

А) Іран та Туреччина

Б) Іран, Туреччина, Афганістан, Ірак

В) Єгипет, Іран, Ірак, Афганістан

Г) Іран, Палестина, Саудівська Аравія

24. Перша конференція «Великої Трійки» (СРСР, США, Великої Британія) - Тегеранська конференція відбулася:

- А) 28 листопада - 1 грудня 1944 р.
- Б) 28 листопада - 1 грудня 1945 р.
- В) 28 листопада - 1 грудня 1943 р.**
- Г) 28 листопада - 1 грудня 1942 р.

Тема 3. Афганістан у I пол. XX ст.

1. Розташуй події, що відносяться до історії Афганістану міжвоєнного періоду, в хронологічній послідовності:

- А) Прихід до влади Хабібулла-хана (3 жовтня 1901 р.)
- Б) підписання договору між Афганістаном та Великобританією про відмову від самостійної зовнішньої політики (21 березня 1905 р.)
- В) Петербурзька конвенція про розділ сфер впливу на Средньому між Росією та Британією, за якою Росія втратила контроль над Афганістаном (31 серпня 1907 р.).
- Г) Хабібулла-хан оголошує про нейтралітет Афганістану у Першій світовій війні (3 жовтня 1914 р.).

2. Встановіть відповідність між правителем (еміром) Афганістану та часом його правління:

А) Абдуррахман	1. 21 липня 1880 р. – 1 жовтня 1901 р.
Б) Хабібулла-хан	2. 3 жовтня 1901 р. – 20 лютого 1919 р.
В) Насрулла-хан	3. 20 лютого 1919 р. - 28 лютого 1919 р.

3. Розташуйте події у хронологічній послідовності:

- А) відмова Хабібуллі-хана від джихаду й участі у Першій світовій війні на стороні Османської імперії 1. 1916 р.
- Б) вимога Хабібуллі-хана від Британії надати Афганістану повну незалежність 2. 1919 р.
- В) визнання Великобританією незалежності Афганістану 3. 1926 р.
- Г) скасування емірату в Афганістані 4. 1929 р.

4. Встановіть відповідність між назвою країни та періодом її існування:

А) Дуранійська імперія	1. 1747 – 1823 рр.
Б) Емірат Афганістан	2. 1823 – 1929 рр.
В) Королівство Афганістан	3. 1929 – 1973 рр.

5. Правління Аманулла-хана:

- А) 28 лютого 1919 р. - 14 січня 1929 р.**
- Б) А) 28 лютого 1929 р. - 14 січня 1933 р.
- В) А) 28 лютого 1933 р. - 14 січня 1973 р.
- Г) А) 28 лютого 1901 р. - 14 січня 1919 р.

6. Правління Мухаммеда Надір-шаха династії Баракзай:

- А) 3 жовтня 1901 р. – 20 лютого 1919 р.
- Б) 13 жовтня 1929 р. - 8 листопада 1933 р.**
- В) 28 лютого 1919 р. - 14 січня 1929 р.
- Г) 8 листопада 1933 р. - 17 липня 1973 р.

7. Правління Мухаммед Захір-шаха:

- А) 3 жовтня 1901 р. – 20 лютого 1919 р.
- Б) 13 жовтня 1929 р. - 8 листопада 1933 р.
- В) 28 лютого 1919 р. - 14 січня 1929 р.
- Г) 8 листопада 1933 р. - 17 липня 1973 р.**

8. Держава на території сучасного Афганістану, протекторат Великої Британії до 1919 року:

- А) Афганістан
- Б) Королівство Афганістан
- В) Емірат Афганістан**
- Г) Ісламський емірат Афганістан.

9. Невдалий державний переворот Нарсулли-хана відбувся:

- А) 8 листопада 1933 р.

Б) 20 лютого 1919 р.

В) 28 лютого 1919 р.

Г) 14 січня 1929 р.

10. Проголошення Амануллою-ханом повної незалежності Афганістану, що призвело до наступної англо-афганської війни:

А) 8 листопада 1933 р.

Б) 20 лютого 1919 р.

В) 28 лютого 1919 р.

Г) 14 січня 1929 р.

11. Виділіть результати останньої англо-афганської війни:

А) скасування монархії та проголошення республіки в Афганістані

Б) Велика Британія змушена була визнати незалежність і суверенітет

Афганістану

В) Афганістан визнаний колонією Великобританії

Г) Афганістан визнаний напівколонією Великобританії та Радянської Росії.

12. Скасування емірату в Афганістані і перетворення країни на Королівство Афганістан:

А) 1929 р.

Б) 1919 р.

В) 1920 р.

Г) 1933 р.

13. Младоафганський режим у Афганістані правив протягом:

А) 1919-1929 рр.

Б) 1927-1937 рр.

В) 1929-1934 рр.

Г) 1933-1945 рр.

14. Виділіть зайве серед реформ Аманулла-хана:

- А) створення світських судів та світських шкіл
- Б) встановлення конституційної монархії
- В) введення державної власності на землю**
- Г) заміна натурального податку грошовим.

15. Прийняття першої Конституції Афганістану:

- А) 1929 р.
- Б) 1920 р.
- В) 1919 р.
- Г) 1923 р.**

16. Младоафганський режим було ліквідовано внаслідок:

А) політичної кризи, яка набула гостроти громадянської війни, кінця 1928 – 1929 рр.

- Б) загострення протиріч з СРСР
- В) сплеску реформаторських настроїв європейського характеру
- Г) встановлення панування великої буржуазії.

17. Блок сил, який ставив своєю метою ліквідувати молодозафганський режим, очолив:

- А) Насрулла-хан
- Б) Інаятулла-хан
- В) Абдур-Рахман
- Г) Бача-і-Сакао.**

18. Емір-самозванець, що узурпував владу в Афганістані в січні – жовтні 1929 р.:

- А) Насрулла-хан
- Б) Інаятулла-хан
- В) Абдур-Рахман
- Г) Хабібупулла Калакані.**

19. Після страти Бача-і-Сакао за допомогою Англії зійшов на трон і

став перший шахом Афганістану:

- A) Мухаммед Захір-шах
- B) Мухаммеда Надір-шах**
- B) Аманулла-хан
- Г) Хабібупла-хан.

20. Друга Конституція Королівста Афганістан була прийнята Надірр-шахом у...:

- A) 1933 р.
- B) 1929 р.
- B) 1931 р.**
- Г) 1930 р.

21. Проникнення й активізація німецьких розвідників в Афганістані відбулися в...:

- A) 1935 р.**
- B) 1938 р.
- B) 1939 р.
- Г) 1933 р.

22. Підписання Захір-шахом договору про співробітництво з Німеччиною:

- A) 1937 р.**
- B) 1939 р.
- B) 1938 р.
- Г) 1935 р.

23. Підписання Захір-шахом торгового договору з Японією:

- A) 1937 р.
- B) 1939 р.
- B) 1938 р.**
- Г) 1935 р.

24. У другій світовій війні Афганістан обрав наступну позицію:

А) зберігав нейтралітет

Б) приєднався до німецького блоку

В) виступив у союзі з СРСР

Г) надавав свою територію Англії для створення військових баз.

25. У 1943 р. Афганістан переглянув свою позицію у Другій світовій війні й оголосив про...:

А) дозвіл проводити через свою територію німецькі війська і військовий транспорт

Б) ізоляцію від Німеччини й Японії, а також про орієнтацію на СРСР й Англію

В) відкриття повітряного простору Афганістану для радянської авіації

Г) неучасть у військових союзах воюючих держав, активну участь в боротьбі за запобігання війни і збереження миру, за роззброєння

Тема 4. Арабські країни у I половині ХХ ст.

1. Встановіть відповідність між підконтрольною територією та країною, влада якої утвердилася на цій території після Першої світової війни:

А) Палестина	1. підмандатна територія Англії
Б) Алжир	2. колонія Франції
В) Лівія	3. колонія Італія
Г) Марокко	4. колонія Іспанії та Франції

2. Встановіть відповідність між підконтрольною територією та країною, влада якої утвердилася на цій території після Першої світової війни:

А) Єгипет	1. протекторат Англії
Б) Ірак	2. підмандатна територія Англії

В) Сирія і Ліван 3. підмандатна територія Франції

Г) Туніс 4. колонія Франція

3. В Єгипті боротьбу проти режиму англійського протекторату 1918-1924 рр. очолила...:

А) організація Північноафриканська зірка

Б) організація Мусульманський конгрес

В) партія Вафд

Г) партія Народний Фронт.

4. Англія проголосила Єгипет незалежною державою:

А) 28 лютого 1919 р.

Б) 28 лютого 1924 р.

В) 28 лютого 1921 р.

Г) 28 лютого 1922 р.

5. Встановлення конституційної монархії в Єгипті на чолі з королем Фаудом:

А) 1923 - 1936 рр.

Б) 1919 - 1923 рр.

В) 1936 - 1939 рр.

Г) 1923 - 1939 рр.

6. Боротьба єгипетського народу за незалежність завершилася:

А) виведенням англійських військ із зони Суецького каналу

Б) ліквідацією окупаційного режиму

В) проголошенням обмеженого суверенітету у 1936 р.

Г) проголошенням повного суверенітету у 1936 р.

7. Перше національне повстання за незалежність у Сирії відбулося протягом:

А) 1919-1921 рр.

Б) 1920-1921 рр.

В) 1925-1927 рр.

Г) 1930-1932 рр.

8. Вкажіть результати національно-визвольної боротьби в Сирії за незалежність:

А) проголошення парламентсько-республіканського устрою з відновленням державного суверенітету

Б) проголошення конституційної монархії з відновленням державного суверенітету

В) збереження дії мандату

Г) отримання статусу парламентської республіки зі збереженням дії мандату.

9. Ліквідація французького мандату та проголошення Сирією та Ліваном повного державного суверенітету:

А) 1927 р.

Б) 1936 р.

В) 1943 р.

Г) 1941 р.

10. Розташуйте події історії Іраку у хронологічній послідовності:

А) Ірак став підмандатною територією Англії 1. 1920 р.

Б) встановлення конституційної монархії в Іраці 2. 1921 р.

В) англо-іракський договір, що закріплював право Англії на зовнішню політику і фінанси в Іраці 3. 1922 р.

Г) прийняття конституції 4. 1924 р.

11. Англія створила в Іраці конституційну монархію на чолі з королем:

А) Фейсал аль-Хашімі

Б) ібн Сауд

В) Хусейн ібн Алі аль-Хашімі

Г) Султан аль-Ат-раш.

12. Вкажіть відповідність між системою мандату і хронологічними межами її існування:

А) система британського мандату в Іраці	1. 1920-1932 рр.
Б) система британського мандату в Трансйорданії	2. 1922-1946 р.
В) система британського мандату в Палестині	3. 1922-1948 рр.
Г) система французького мандату у Сирії та Лівані	4. 1923-1943 рр.

13. Офіційне відмовлення Англії від системи мандату в Іраці:

А) 1932 р.

Б) 1930 р.

В) 1924 р.

Г) 1943 р.

14. Національно-визвольний рух в Алжирі очолив:

А) Абу-аль-Карим

Б) Султан аль-Ат-раш

В) Емір Халед

Г) Симон Кімбанг.

15. Патріотична організація алжирських емігрантів у Франції:

А) Народний Фронт

Б) Північноафриканська зірка

В) Вафд

Г) Асоціація алжирських улемів-реформаторів

16. В яку організацію об'єдналися патріотичні організації Алжиру в 1936 р.:

А) Північноафриканська зірка

Б) Асоціація алжирських улемів-реформаторів

В) Народний Фронт

Г) Мусульманський конгрес.

17. Аравійський півострів було об'єднано у Саудівську Аравію у:

А) 1927 р.

Б) 1932 р.

В) 1920 р.

Г) 1939 р.

18. Вчення ваххабізму лягло в основу розбудови держави:

А) Саудівська Аравія

Б) Алжир

В) Ірак

Г) Палестина

19. Релігійно-політичний рух євреїв з метою відродження незалежної держави на «історичній батьківщині» називався:

А) ваххабізм

Б) сіонізм

В) суфізм

Г) месіанство.

20. Виділіть зайве серед причини виникнення палестинської проблеми в міжвоєнний період:

А) активізації єврейської імміграції на Близький Схід

Б) формування системи єврейських політичних й господарських установ і організацій

В) скуповуванні земель та у створенні підприємств із виключно єврейським капіталом та робочою силою

Г) арабське населення виступало за поділ держави на палестинську та єврейську частини.

21. Запропонований проект Англії щодо врегулювання арабо-ізраїльського протистояння був викладений у...:

А) «Біла Книга»

- Б) «Декларація про поділ Палестини»
- В) «Конституція Палестини»
- Г) англо-палестинський договір 1939 р.

Тема 5. Тропічна та Південна Африка у I половині XX ст.

1. Який характер мала національно-визвольна боротьба африканських народів у міжвоєнний період?:

- А) антиколоніальний
- Б) політико-релігійний**
- В) антифеодальний
- Г) соціально-економічний

2. Встановіть відповідність між національно-визвольним рухом та територією, де він проходив:

А) кімбангізм	1. Бельгійське Конго
Б) рифське повстання	2. Французьке Марокко
В) антифашистське повстання	3. Іспанське Марокко
Г) селянське повстання Хайдари Конторфіллі	4. Сенегал та Сьєрра-Леоне

3. Встановіть відповідність між територією національно-визвольного руху та його лідером:

А) Республіка Риф	1. Абу-аль-Карим
Б) Іспанське марокко	2. Абдаль-Халік Торрес
В) Бельгійське Конго	3. Симон Кімбанг
Г) Нігерія	4. Герберт Маковей

4. Встановіть відповідність між територією, де вибухнули найбільші національно-визвольні рухи та часом їх проведення:

А) Республіка Риф	1. 1921-1924 рр.
Б) Бельгійське Конго	2. 1921 р.

В) Іспанське Марокоо 3. 1938 р.

Г) Сенегал та Сьєрра-Леоне 4. 1931 р.

5. Встановіть відповідність між політичними організаціями африканців та територією, де вони виникли:

А) Партія національних реформ 1. Іспанське Морокко

Б) Партія незалежності 2. Французьке Марокко

В) Патріотичне товариство Йоруба 3. Нігерія

Г) Національний конгрес Західної Африки 4. Золотий Берег, Гамбія та Сьєрра-Ліоне.

6. Встановіть відповідність між політичними організаціями африканців та часом й територією їх виникнення:

А) Національно-демократична партія

Герберта Маковея 1. Нігерія, 1923 р.

Б) Національна рада 2. Нігерія та Камерун, 1944 р.

В) Партія республіканської спілки молодосенегальців
3. Сенегал, 1919-1925 рр.

Г) Партія «Молодий Габон» 4. Габон, 1919-1925 рр.

7. Протиборчими силами на північно-африканському театрі військових дій виступали:

А) з одного боку Британія і Франція, а з іншого – Німеччина та Італія

Б) з одного боку Британія, а з іншого – Німеччина та Італія

В) з одного боку Британія і США, а з іншого – Німеччина та Італія

Г) з одного боку США, а з іншого – Німеччина та Італія.

8. Колабораціоністський уряд Франції, сформований після поразки у війні з нацистською Німеччиною та встановлений з 1940 р. в колишніх французьких колоніях Африки називався:

А) уряд Мюссєрта

Б) режим Віші маршала Петєна

В) уряд Й. Тисо.

Г) режим Анте Павеліча.

9. Наступ німецько-італійських військ в Африці здійснювався під загальним командуванням:

А) німецького генерала Ервіна Роммеля

Б) маршала Анрі Філіппа Петена

В) генерал-лейтенанта Бернарда Монтгомер

Г) італійського генерала Італо Гарібольді.

10. Битва у Північній Африці почалася з моменту проголошення війни Італією:

А) Г) 10 червня 1939 р.

Б) Г) 10 червня 1942 р.

В) Г) 10 червня 1941 р.

Г) 10 червня 1940 р.

11. Переломним моментом на північно-африканському театрі війських дій вважається:

А) облога Тобрука

Б) операція «Компас»

В) битва поблизу Ель-Аламейна

Г) Битва в районі Ель-Газала.

12. Початок відведення військ нацистської Німеччини та фашистської Італії з території Африки та їх капітуляція:

А) весна-літо 1943 р.

Б) зима 1943 р.

В) осінь 1942 р.

Г) літо 1944 р.

2. КРЕДИТНИЙ КОНТРОЛЬ
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ
КРЕДИТНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Кредитні контрольні роботи проводиться з метою перевірки рівня засвоєних знань з теми. Запропоновано 4 варіанти до кожного кредиту. Правильне виконання перших чотирьох завдань – **задовільний рівень** (студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях); перше питання п'ятого завдання **достатній рівень** (студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності); друге питання – **високий рівень знань** (студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід).

Контрольна робота передбачає охоплення всього навчального матеріалу з відповідного кредиту. Варто звернути увагу на хронологію, термінологію, роль та значення осіб в історії, аббревіатуру. Варіанти побудовані таким чином, що охоплюють завдання семінарських та тем самостійної роботи з кожного кредиту. Відповіді мають бути чіткими, логічними, розгорнутими.

Оцінювання ККР. Вірні відповіді з першого рівня оцінюються 2 бали за кожне завдання. Вірні відповіді з другого рівня оцінюються 5 балів за кожне вірно виконане завдання. Вірні відповіді з третього (творчого) рівня оцінюються 20 балів за завдання. Тому система оцінювання ККР наступна:

Рівень	Кількість завдань	Кількість балів за кожну вірну відповідь	Всього балів
I рівень	5 тестових завдань	2 бали	10 балів
II рівень	4 завдання на теоретичні знання, відповідність, хронологію та термінологію	5 балів	20 балів
III рівень (творчий)	1 завдання творчого, аналітичного характеру	10 балів	10 балів
Всього за ККР:			50 балів

Кредитна контрольна робота №1**Варіант 1****I рівень.**

1. Окупація території Маньчжурії Японією:

А) 1927 р.

Б) 1937 р.

В) 1925 р.

Г) 1931 р.

2. Монгольська Народна Республіка (МНР) в 1921 - 1945 рр.:

А) була незалежною державою

Б) входила до складу Росії / СРСР

В) входила до складу Китайської Республіки

Г) не мала певного державно-правового статусу.

3. Яка країна не входила до Французького Індокитаю?:

А) Бірма

Б) Лаос

В) В'єтнам

Г) Камбоджа.

4. Індія в першій третині ХХ ст. була:

А) незалежною державою

Б) напівколонії Франції

В) домініоном

Г) колонією Великобританії.

5. Підписання акту про капітуляцію Японії:

А) 2 серпня 1945 р.

Б) 2 вересня 1945 р.

В) 8 серпня 1945 р.

Г) 8 травня 1945 р.

II рівень.

1. Розташуй події, що відносяться до історії Китаю міжвоєнного періоду в хронологічній послідовності:

1. проголошення Китайської республіки та падіння монархії
2. революційні події в Китаї « 4 травня»
3. утворення національного уряду Чан Кайші
4. напад Японії на Маньчжурію

2. Встановіть відповідність між діячами національно- визвольного руху та країною, де тривали ці рухи:

A) Сунь Ятсен	1. Китайська Республіка
Б) Махатма Ганді	2. Індія
В) Сукарно	3. Індонезія
	4. Іран

3. Дайте визначення поняттю «пробудження Азії».

4. Розкрийте особливості соціально-економічного і політичного розвитку Індії – британської колонії після I світової війни.

III рівень.

1. Проведіть порівняльний аналіз причин та характеру національно-визвольних, антиколоніальних рухів у Китаї, Африці, Персії, Османській імперії та Індії.

Кредитна контрольна робота №1**Варіант 2****I рівень.**

1. Перший фашистський путч в Японії:

А) лютий 1936 р.

Б) травень 1932 р.

В) вересень 1931 р.

Г) листопад 1936 р.

2. Громадянська війна у Китаї 1927-1937 рр. відбулася між:

А) Гоміньданом і КПК

Б) КПК і військами Юань Шикая

В) населенням Китаю та Японськими загарбниками

Г) китайськими військами та імперіалістичними державами.

3. Повстання галонів в Бірмі:

А) 1919-1920 рр.

Б) 1927-1928 рр.

В) 1930-1932 рр.

Г) 1925-1927 рр.

4. Індійський філософ, духовний лідер Індійського національного конгресу, що запропонував практику сатьяграхи:

А) Балгангадхар Тілак

Б) Махатма Ганді

В) Мухаммед Алі Джина

Г) Джавахарлал Неру.

5. Вкажіть лідера національно- визвольного руху в Китаї:

А) Сунь Ятсен

Б) Махатма Ганді

В) Сукарно

Г) Юань Шикай.

II рівень.

1. Розташуйте події історії Японії у хронологічній послідовності:

1. напад на Маньчжурію
2. вихід Японії з Ліги Націй
3. початок японо-китайської війни
4. нормалізація відносин з СРСР.

2. Розташуйте організації, що очолювали національно-визвольну

боротьбу відповідно до країн, де вони діяли:

А) ІНК	1. Індія
Б) «Доброма асіайон»	2. Бірма
В) Гоміндань	3. Китайська Республіка
	4. В'єтнам

3. Що означало гасло «Азія для азіатів», висунутий Японією?

4. Японський фашизм: витоки, загальні та особливі характеристики.

III рівень.

1. З'ясуйте витоки, коріння, причини та спроби вирішення індо-пакистанського конфлікту у міжвоєнний період;

Кредитна контрольна робота №1**Варіант 3****I рівень.**

1. Протягом 1910-1945 рр. Корея була окупована:

А) СРСР

Б) Японією

В) КНР

Г) Францією.

2. Вкажіть лідера національно-визвольного руху в Індонезії:

А) Сунь Ятсен

Б) Махатма Ганді

В) Сукарно

Г) Чан Кайші.

3. Бої в МНР в районі р. Халхін-Гол між Японією та СРСР:

А) весна – осінь 1937 р.

Б) весна – осінь 1941 р.

В) весна – осінь 1939 р.

Г) зима 1939 р.

4. На початок новітнього часу Індонезія була колонією:

А) Голландії

Б) Великобританії

В) Франції

Г) Японії.

5. На початку ХХ ст. встановлений режим управління Філіппінами з боку:

А) Великобританії

Б) США

В) Франції

Г) Японії.

II рівень.

1. Розташуйте події історії Японії у хронологічній послідовності:

1. напад і окупація Маньчжурії
2. вихід Японії з Ліги Націй
3. підписання «Антикомінтернівського пакту» з Німеччиною
4. капітуляція Японії.

2. Встановіть відповідність між поняттям та його тлумаченням:

А) Колонія   1. країна або територія, що перебуває під владою іноземної держави (метрополії), не має політичної, економічної самостійності; управління нею здійснюється на підставі спеціального режиму.

Б) Напівколонія   2. політично вільна й формально незалежна, самостійна країна, що фактично перебуває в економічній, фінансовій залежності від імперіалістичних держав.

В) Домініон   3. самоврядна частина у складі Британської імперії, які визнали главою англійського короля (королеву).

Г) Протекторат   4. форма колоніальної залежності, що встановлюється нерівноправним договором, за яким держава протектор здійснює зовнішні відносини й вирішує інші найважливіші питання політики протекторату.

3. Порівняйте визначення понять «сварадж», «свадеші», «сатьяграха».

4. Політична карта Азії на межі нового та новітнього періодів.

III рівень.

1. Визначте результати і наслідки Першої світової війни для афро-азіатського регіону.

Кредитна контрольна робота №1

Варіант 4

I рівень.

1. Основоположником особливої тактики боротьби - пасивного опору або ненасильницьких дій в Британській Індії виступив:

А) Б. Тілак

Б) М.К. Ганді

В) Сукарно Ахмед

Г) Дж. Неру.

2. Гоміндан і КПК домовились про спільні дії в революції та організаційно оформили створення єдиного фронту національно-революційних сил у:

А) 1927 р.

Б) 1931 р.

В) 1937 р.

Г) 1924 р.

3. Основою зовнішньої політики Японії у I половині XX ст. було:

А) співробітництво із США

Б) співробітництво з Китаєм

В) співробітництво з СРСР

Г) зовнішня експансія у регіоні.

4. Японія, попередньо встановивши протекторат над Кореєю, анексувала її у...:

А) 1910 р.

Б) 1905 р.

В) 1914 р.

Г) 1912 р.

5. Основним конкурентом ІНК на політичній арені була організація:

А) Союз індусів

Б) Мусульманська Ліга

В) в ІНК не було супротивників

Г) КПІ.

II рівень.

1. Розташуй події, що відносяться до історії Китаю міжвоєнного періоду в хронологічній послідовності:

1. проголошення Китайської республіки та падіння монархії

2. революційні події в Китаї « 4 травня»

3. утворення національного уряду Чан Кайші

4. напад Японії на Маньчжурію.

2. Встановіть відповідність, утворивши логічні пари:

А) лідер національно- визвольного руху в Індії   Махатма Ганді

Б) лідер революційного руху в Китаї   , засновник партії Гоміньдан

Сунь Ятсен

В) лідер національно-визвольного руху в Індонезії   Сукарно

Г) лідер Гоміньдану з 1925 р., президент Китайської Республіки   Чан

Кайши.

3. Порівняйте поняття «колонія» та «напівколонія».

4. Поясніть причини та прояви агресії Японії у далекосхідному регіоні в 1930-х рр.

III рівень.

1. Розкрити роль, місце і наслідки політичної діяльності М.Ганді для подальшої долі індійського суспільства;

Кредитна контрольна робота №2**Варіант 1****I рівень.**

1. Правління Мустафи Кемалю Ататюрка як президента Турецької Республіки:

А) 1919-1923 рр.

Б) 1933-1973 рр.

В) 1929- 1933 рр.

Г) 1923-1938 рр.

2. Переломним моментом на північно-африканському театрі війських дій вважається:

А) облога Тобрука

Б) операція «Компас»

В) битва поблизу Ель-Аламейна

Г) Битва в районі Ель-Газала.

3. Перша конференція «Великої Трійки» (СРСР, США, Великої Британія) - Тегеранська конференція відбулася:

А) 28 листопада - 1 грудня 1944 р.

Б) 28 листопада - 1 грудня 1945 р.

В) 28 листопада - 1 грудня 1943 р.

Г) 28 листопада - 1 грудня 1942 р.

4. Династія Пехлеві правила Іраном протягом:

А) 1925-1941 рр.

Б) 1941-1979 рр.

В) 1945-1978 рр.

Г) 1925-1979 рр.

5. Вчення ваххабізму лягло в основу розбудови держави:

А) Саудівська Аравія

Б) Алжир

В) Ірак

Г) Палестина

II рівень.

1. Встанови відповідність, утворивши логічні пари:

А) М. Кемаль

1. Турецька республіка

Б) Реза Хан Пехлеві

2. Іран

В) Мао Дзедун

3. КНР (Китайська Народна Республіка)

4. Афганістан

2. Розташуй у хронологічній послідовності події:

А) визнання Афганістану незалежною державою

Б) утворення королівства Ірак

В) проголошення республіки в Туреччині

Г) проголошення монархії Пехлеві в Ірані.

3. Дайте визначення поняттю «ататюркізм».

4. Розкрийте витоки та причини палестинської проблеми.

III рівень.

1. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю країн Близького Сходу.

Кредитна контрольна робота №2**Варіант 2****I рівень.**

1. Младоафганський режим правив у Афганістані:

А) 1919-1929 рр.

Б) 1927-1937 рр.

В) 1929-1934 рр.

Г) 1933-1945 рр.

2. Аравійський півострів було об'єднано у Саудівську Аравію у:

А) 1927 р.

Б) 1932 р.

В) 1920 р.

Г) 1939 р.

3. Битва у Північній Африці почалася з моменту проголошення війни

Італією:

А) Г) 10 червня 1939 р.

Б) Г) 10 червня 1942 р.

В) Г) 10 червня 1941 р.

Г) 10 червня 1940 р.

4. Офіційне відмовлення Англії від системи мандату в Іраці:

А) 1932 р.

Б) 1930 р.

В) 1924 р.

Г) 1943 р.

5. Англія проголосила Єгипет незалежною державою:

А) 28 лютого 1919 р.

Б) 28 лютого 1924 р.

В) 28 лютого 1921 р.

Г) 28 лютого 1922 р.

II рівень.

1. Встановіть відповідність між підконтрольною територією та країною, влада якої утвердилася на цій території після Першої світової війни:

А) Палестина	1. підмандатна територія Англії
Б) Алжир	2. колонія Франції
В) Лівія	3. колонія Італія
Г) Марокко	4. колонія Іспанії та Франції

2. Розташуй події історії Афганістану у хронологічній послідовності:

А) початок третьої англо-афганської війни	1919 р.
Б) Англія отримала мандат на Палестину	1920 р.
В) повалення Аманулли-хана в результаті повстання Бачаї-Сакао	1929 р.
Г) оголошення Афганістану про нейтралітет у Другій світовій війні	1939 р.

3. Якими виявилися результати реформаторської діяльності Реза-шаха Пехлеві?

4. Дайте визначення поняттю «ісламський фундаменталізм».

III рівень.

1. Розкрийте наміри фашистських агресорів щодо Африки.

Кредитна контрольна робота №2

Варіант 3

I рівень.

1. Виділіть зайве у зовнішньополітичних пріоритетах Реза-шаха Пехлеві:

А) не здійснено різкого повороту у зовнішній політиці країни, англійські війська залишилися в Ірані

Б) було ліквідовано політичну залежність від Великої Британії й англійські війська пішли з Ірану

В) одночасно було налагоджено відносини з радянською Росією

Г) зближення з Німеччиною.

2. Турецька війна за незалежність тривала:

А) 19 травня 1918 р. - 24 липня 1924 р.

Б) 19 травня 1919 р. - 24 липня 1922 р.

В) 19 травня 1919 р. - 24 липня 1923 р.

Г) 19 травня 1920 р. - 24 липня 1923 р.

3. Початок відведення військ нацистської Німеччини та фашистської Італії з території Африки та їх капітуляція:

А) весна-літо 1943 р.

Б) зима 1943 р.

В) осінь 1942 р.

Г) літо 1944 р.

4. Релігійно-політичний рух євреїв з метою відродження незалежної держави на «історичній батьківщині» називався:

А) ваххабізм

Б) сіонізм

В) суфізм

Г) месіанство.

5. Скасування емірату в Афганістані і перетворення країни на

Королівство Афганістан:

А) 1929 р.

Б) 1919 р.

В) 1920 р.

Г) 1933 р.

II рівень

1. Вкажіть відповідність між системою мандату і хронологічними межами її існування:

А) система британського мандату в Іраці 1. 1920-1932 рр.

Б) система британського мандату в Трансйорданії 2. 1922-1946 р.

В) система британського мандату в Палестині 3. 1922-1948 рр.

Г) система французького мандату у Сирії та Лівані 4. 1923-1943 рр.

2. Розташуй події, що відносяться до історії Ірану міжвоєнного періоду, в хронологічній послідовності:

А) прихід до влади Хабібулла-хана

Б) підписання договору між Афганістаном та Великобританією про відмову від самостійної зовнішньої політики

В) Петербурзька конвенція про розділ сфер впливу на Середньому між Росією та Британією, за якою Росія втратила контроль над Афганістаном

Г) Хабібулла-хан оголошує про нейтралітет Афганістану у Першій світовій війні

3. Дайте визначення поняттю «расова дискримінація» і встановіть його причетність до африканського регіону.

4. Охарактеризуйте становище країн Близького Сходу під англійським та французьким управлінням в 1920-30-ті рр.

III рівень.

1. Охарактеризуйте вплив Другої світової війни на долю африканських народів.

Кредитна контрольна робота №2

Варіант 4

I рівень.

1. Війна за незалежність в Туреччині 1920-1923 рр. завершилася:

- A) встановленням республіки**
- Б) поразкою націоналістичного руху
- В) окупацією країни західними державами
- Г) реставрацією Османської імперії

2. У 1943 р. Афганістан переглянув свою позицію у Другій світовій війні й оголосив про...:

A) дозвіл проводити через свою територію німецькі війська і військовий транспорт

Б) ізоляцію від Німеччини й Японії, а також про орієнтацію на СРСР й Англію

В) відкриття повітряного простіру Афганістану для радянської авіації

Г) неучасть у військових союзах воюючих держав, активну участь в боротьбі за запобігання війни і збереження миру, за роззброєння

II рівень

1. Встановіть відповідність між підконтрольною територією та країною, влада якої утвердилася на цій території після Першої світової війни:

A) Єгипет	1. протекторат Англії
Б) Ірак	2. підмандатна територія АнгліїАнглія
В) Сирія і Ліван	3. підмандатна територія Франції
Г) Туніс	4. колонія Франція

2. Побудуйте події у хронологічній послідовності:

- A) Проголошення Турецької Республіки (1923 р.)
- Б) Початок правління династії Пехлеві в Ірані (1925 р.)

В) Прихід Мохаммада Захір-шаху до влади (1933 р.)

Г) Ліквідація французького мандату та проголошення Сирією та Ліваном повного державного суверенітету (1943 р.)

3. Дайте визначення поняттю «колоніальна політика».

4. Дайте характеристику зовнішньополітичній діяльності турецького уряду у 1920-1930-х рр.

III рівень

1. Охарактеризуйте колоніальне управління і колоніальну експлуатацію в країнах Тропічної Африки у 1918-1939 рр., визначте їх особливості та специфіку.

3. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ

ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Відповідно до інноваційних технологій навчання різноманітним індивідуальних занять є індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом поза аудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується у процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується підсумковим контролем. ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Мета ІНДЗ – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Види ІНДЗ:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом або планом, який студент розробив самостійно;
- комплексне навчально-методичне дослідження з теми або вузької проблематики;
- теоретична розробка історичних явищ, процесів;
- реконструкції історичних подій та їх комплексний опис;

- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розробка навчальних та діагностичних тестових завдань із навчального курсу.

Приклади ІНДЗ:

Історіографічний опис, біографічні та навчально-методичні дослідження, історичні нариси, складання схем історико-політичної та історико-економічної динаміки тощо.

Автор практикує підготовку одного з видів позааудиторної індивідуальної роботи студента, зокрема виконання комплексного навчально-методичного дослідження з теми або вузької проблематики за даною структурою виконання.

I. Титульний лист.

Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського
Інститут історії, права та політології
Кафедра історії та археології

Науково-дослідне завдання
з дисципліни
«Новітня історія країн Азії та Африки»
на тему
«.....»

Виконав (ла):
Студент(ка).....групи
спеціальності «Середня освіта.
Історія»
.....(П.І.Б.)

Перевірив:
к.і.н., доцент Іванова Т.Ю.

Миколаїв, 2017

II. Зміст завдання.**ОПИС**

1. Реферат..... .стр.
  - 1.1. План (розгалужений, складається з 3-х розділів з підпунктами)
  - 1.2. Вступ
  - 1.3. Основна частина згідно плану
  - 1.4. Висновки
  - 1.5. Використана література (не менше 20 найменувань).
2. Хронологічна таблиця (обсяг не менше 2 стр.)..... .стр.
3. Словник термінів (не менше 15 термінів з теми)..... .стр.
4. Проблемні питання (3 питання з відповідями)..... .стр.
5. Тестові завдання – 15 тестів з виділеними правильними відповідями трьох типів (на відповідність, хронологічна послідовність, вибрати один із чотирьох варіантів відповідей).....стр.
6. Додатки (ілюстрації, карти, портрети діячів, фото) – 5-6 додатків....стр.
7. Рекомендована література (не менше 20 найменувань з вихідними даними-видавництвом за поданим нище зразком)..... стр.

Зразок оформлення реферативної частини завдання.

(див. с. 75-80)

Тема: Палестинська проблема у міжвоєнний період та способи врегулювання.

Мета.

Дидактична:

- з'ясувати особливості політичного та соціально-економічного розвитку Палестини на початку ХХ ст.;
- засвоїти знання про станову структуру, релігійне життя та державну організацію країни в 1900 - 1945 рр.;
- оволодіння фактичними знаннями, засвоєння основних процесів, що відбувалися на Близькому Сході; висвітлення різних проблем, гальмуючих темпи розвитку країни;
- вивчення різних проблем, пов'язаних з особливостями історичного розвитку Палестини (вплив релігії на суспільство і державу, методи господарювання і духовну спадщину, зовнішні зв'язки, ідеологію, положення на міжнародній арені і втручання великих держав у внутрішні справи регіону);
- здобуття вмінь для розвитку історичного мислення;
- вивчення термінологічної та хронологічної бази проблеми.

Виховна:

- створити атмосферу емоційного підйому, викликати почуття інтересу щодо долі Палестини в I половині ХХ ст.;
- виховувати в душі патріотизму, національної свідомості та гідності;
- виховувати почуття поваги до національно-етнічних та релігійних традицій арабських народів;
- досягти усвідомлення трагізму в житті напівколоніальних народів арабського Сходу в міжвоєнний період.

Дидактичні засоби навчання:

- **портрети:** Х. Вейцман, М. Макдональд, Г. Семюел, лорд Плумер, А. Г. Уокоп.
- **історичні карти:** «Політична карта світу на початку ХХ ст.», «Перша світова війна. Близький Схід в 1914 - 1918 рр.».

Ключові поняття: арабський світ, мандат, підмандатна держава, алія, ісламський фундаменталізм, декларація Бальфура, Біла книга Макдональда, сіонізм, Ерец-Ізраель, Хагана, Арабський легіон, Єврейський легіон.

План:

1. Палестинат на початок новітнього часу (1900-1918 рр.).
2. Встановлення британського мандату в Палестині (1918-1923 рр.)
3. Внутрішньополітична ситуація в країні в період британського мандату.

4. Зародження палестинської проблеми: причини та способи врегулювання.

8. Палестина у 1939-1945 рр.

Вступ

Розкриття теми згідно плану, вказуючи назви розділів та підрозділів. Після розкриття кожного пункту плану необхідно розробити контроль знань з даного питання (можна у вигляді теоретичних чи проблемних завдань, а можна у вигляді 5 тестових завдань). Наприклад:

Питання 1. Палестинат на початок новітнього часу (1900-1918 рр.).

Розкриття питання.....

Питання до самоконтролю:

- 1. Охарактеризуйте причини загострення відносин між арабаим та євреями на початку 1920-х років.*
- 2. Визначте роль і місце Британії у зародженні палестинсьї проблеми.*

Висновки

Використана література та джерела (згідно посилань).

Зразок оформлення списку літератури та джерел до ІНДЗ

за наступною структурою:

I. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1.1. Джерела та спогади:

1. Колобов О.А., Корнилов А.А., Сергунин А.А. Документальная история арабо-израильского конфликта: Хрестоматия. – Нижний Новгород, 1991.

1.2. Навчальна та узагальнююча література:

2. Сергійчук І.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – кінець ХХ ст.): Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002.

1.3. Наукова історична література:

1. Вальтер Лакер. История сионизма. – М., 2000.

1.4. Електронні посилання:

1. История Израиля на сайте Министерства иностранных дел. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/history/pages/history-%20foreign%20domination.aspx>.

II. ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

2.1. Джерела та спогади:

1. Жаботинский (Зеев) Владимир. Повесть моих дней. // В. Жаботинский // Пер. с иврита. – Иерусалим: Библиотека Алия, 1985. - 292 с.

2.2. Навчальна та загальна література:

1. Митчелл Бард. Период британского мандата // Мифы и факты. Путеводитель по арабо-израильскому конфликту = Myths and facts. A Guide to the Arab-Israeli conflict / пер. А. Курицкого. – М.: Еврейское слово, 2007. – С. 27-29. – 478 с.

2.3. Наукова історична література:

1. Шмуэль Кац. Одинокий волк. Жизнь Жаботинского. - Тель-Авив: Иврус, 2000.

2.4. Електронні посилання:

1. The History of the Jewish Agency for Israel. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.jafi.org.il/JewishAgency/Russian/Education/Jewish+State/Mandat/>

Тематика індивідуального навчально-дослідного завдання:

1. Далекий Схід та Південно-східна Азія у світовому історичному процесі на початку ХХ ст.
2. Близький Схід у світовому історичному процесі на початку ХХ ст.
3. Африка у світовому історичному процесі на початку ХХ ст.
4. Народно-визвольні рухи в країнах афро-азіатського регіону напередодні Першої світової війни (Китай, Іран, Туреччина, Індія).
5. Перша світова війна та її наслідки для азіатського регіону
6. Африка у роки Першої світової війни.
7. Періодизація та проблема цивілізацій історії країн Азії та Африки новітнього часу.
8. Політична карта Азії на межі нового та новітнього періодів.
9. Африка на початку новітнього часу
10. Країни Азії та Африки у Версальсько-Вашингтонській системі міжнародних відносин, переділ колоній і сфер впливу.
11. Формування мандатної системи на Близькому Сході після Першої світової війни.
12. Вчення Махатма Ганді.
13. Політика англійського імперіалізму в Індії в 1923-1939 рр.
14. Індійський національно-визвольний рух в 1923-1939 рр.: основні течії, характер, хід та результати.
15. Економічна та політична ситуація в Індії у роки II світової війни.
16. Історія Монголії у міжвоєнний період
17. Країни Індокитаю у міжвоєнний період.
18. Індонезія у міжвоєнний період.
19. Політико-ідеологічна ситуація в Китаї на початок новітнього часу та рух «4 травня» 1919 р.

20. Розвиток комуністичного руху в Китаї. Створення КПК та її розвиток у 1928-1937 рр.
21. Вчення Сунь Ятсена та його діяльність в 1917-1925 рр.
22. Революція 1925-1927 рр. в Китаї.
23. Зовнішня політика гоминьданівського уряду в 1928-1937 рр.
24. Внутрішня політика гоминьданівського уряду в 1928-1937 рр.
25. Визвольна боротьба китайського народу проти Японії в 1937-1945 рр
26. Соціально-економічний розвиток Японії після російсько-японської та I світової війни.
27. Підйом демократичного руху в Японії в 1918-1927 рр.
28. Зовнішня політика Японії в 20-30-ті рр.
29. Фашизація Японії: процес та особливості.
30. Економічна та політична ситуація в Японії в період II світової війни.
31. Стан Іранської державності на початку XX ст.
32. Війна на Тихому океані та японський «новий порядок» в окупованих країнах.
33. Становлення абсолютизму Р.Пехлеві в Ірані. Модернізація іранського суспільства у 20-30-х рр.
34. Іран в роки II світової війни.
35. Національно-визвольний рух в Туреччині на початку XX ст. та створення республіки.
36. М.К.Ататюрк та основні принципи кемалізму.
37. Реформи 20-30-х рр. в Туреччині.
38. Зовнішня політика Туреччини в 20-30-х рр.
39. Туреччина в роки II світової війни.
40. Політична ситуація в Афганістані в міжвоєнний період.
41. Арабські країни в міжвоєнний період
42. Арабські країни в II світовій війні.

43. Африка у 20-30-ті рр.: політичний та соціально-економічний розвиток.
44. Антиколоніальна боротьба в Африці у міжвоєнний період.
45. Колоніальне управління і колоніальна експлуатація у країнах Тропічної Африки.
46. ПАС в міжвоєнний період.
47. Боротьба проти расистських режимів в Африці.
48. Східний колабораціонізм.
49. Іслам - віра і спосіб життя .
50. Іслам у новітній час (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): основні проблеми і перспективи врегулювання.
51. Арабо-ізраїльський конфлікт: причини та вирішення у міжвоєнний період.
52. Утворення Саудівської Аравії.
53. Японо-китайська війна 1937-1945 рр.
54. Роль ісламу в політичному житті Пакистану.
55. Індо-пакистанські війни: причини, розгортання, наслідки.
56. Мусульманська ліга в 1920-1930-х рр.
57. СРСР і революція в Китаї 1925-1927 рр.
58. Радянсько-японські відносини у другій половині 1930-х рр. Бої на о. Хасан та на р. Халхін-Гол.
59. Створення Китайської комуністичної партії.
60. Вторгнення японських військ в Маньчжурію і проголошення Маньчжоу-Го.
61. Політична діяльність - М.Ганді.
62. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку Іраку в період підмандатного статусу.
63. Політичний портрет Мустафи Кемалю.
64. Синьхайська революція 1911-1913 рр.

65. Іранська революція 1905-1911 рр.
66. Младотурецька революція 1908-1909 рр.
67. Участь країн Азії та Африки у Першій світовій війні та її вплив на колонії та напівколонії.
68. Версальсько-Вашингтонська система та країни Азії та Африки. Переділ колоній і сфер впливу.
69. Чан Кайші, його політика у 30-ті рр. ХХ ст.
70. Боротьба китайського народу проти японських загарбників у 1930-х рр.
71. Японо-німецьке зближення у 30-х рр. ХХ ст.
72. Індокитай у міжвоєнний період (1918-1939 рр.)
73. Бірма у міжвоєнний період (1918-1939 рр.)
74. Індонезія у міжвоєнний період (1918-1939 рр.).
75. Пакистан у 1918-1939 рр.
76. Індо-пакистанський конфлікт: передумови, причини та вирішення у міжвоєнний період.
77. Арабський світ на початок новітнього часу (1900-1918 рр.).
78. Арабські країни після розпаду Османської імперії. Мандатна система та її сутність.
79. Ірак у 1920-1930-х рр.
80. Французькі підмандатні держави та колонії на Близькому сході й Африці у міжвоєнний період: соціо-політичний та економічний розвиток.
81. Англійські підмандатні держави та колонії на Близькому сході й Африці у міжвоєнний період: соціо-політичний та економічний розвиток.
82. Зародження та ідейно-організаційне становлення ісламського фундаменталізму в арабських країнах.
83. Соціально-економічне і політичне становище країн Тропічної Африки та Південної Африки на початок новітньої історії (1900-1918 рр.)
84. ПАС у міжвоєнний період.

85. Колоніальний режим імперіалістичних держав у Тропічній та Південній Африці: зміст і наслідки.
86. Визвольна боротьба африканських народів проти англійського та французького гноблення: ріст національної свідомості народів Африки; ідеологія панафриканізму; збройна боротьба; християнські рухи.
87. Загострення між імперіалістичних протиріч на африканському континенті у II половині 30-х років.
88. Країни Азії та Африки в міжнародних відносинах 30-х років XX ст.
89. Військові дії в афро-азіатському регіоні II половини 30-х років XX ст.
90. Причини участі країн афро-азіатського регіону у Другій світовій війні
91. Германська та італійська агресія на Близькому Сході в роки II світової війни.
92. Германська та італійська агресія в Північній Африці та Середземномор'ї в роки II світової війни.
93. Французькі колонії і режим Віші.
94. Війна на Тихому океані (1941 – 1945 рр.) та розгром Японії.
95. Результати і наслідки Другої світової війни для країн Азії та Африки.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

Іспит – це форма контролю засвоєння студентом програмного матеріалу з окремої дисципліни за навчальний рік. Він може здійснюватись у двох формах: усній чи письмовій. При цьому письмовий іспит за необхідності може доповнюватися співбесідою викладача-екзаменатора зі студентами.

Автор практикує усну форму проведення іспиту.

При підготовці до іспиту студенти повинні керуватися навчальною програмою з новітньої історії країн Азії та Африки, проблемними питаннями, якщо такі передбачені. Викладачі надають методичну допомогу студентам шляхом проведення консультацій, на яких з'ясовуються незрозумілі чи малозрозумілі питання. На іспит, як правило, виносяться питання переважно проблемного характеру. Він вимагає від студента чітких, логічно завершених, аргументованих відповідей на запитання, розуміння причинно-наслідкових зв'язків між історичними фактами, подіями, явищами, а також власних оцінок і висновків.

Питання до іспиту з курсу «Новітня історія країн Азії та Африки. Перша частина (1900-1945 рр.)»

1. Перша світова війна і її вплив на долю народів Азії і Африки.
2. Монголія в період двовладдя (1921-1924 р.).
3. Боротьба у монгольському керівництві з проблем внутрішньополітичного розвитку країни в 1924-1940 рр.
4. Політико-ідеологічна ситуація в Китаї на початку новітнього часу і «рух 4 травня» 1919р.
5. Розвиток комуністичного руху в Китаї і Комінтерн.
6. Еволюція поглядів Сунь Ятсена і його діяльність 1917-1925 рр.
7. Революція 1925-1927 рр. в Китаї.
8. Зовнішня політика гомінданівського уряду в 1928-1937 рр.

9. Внутрішня політика гоміньданівського уряду в 1928-1937 рр.
10. Особливості розвитку компартії Китаю в 1928-1937 рр.
11. Національно-визвольна війна Китаю проти Японії /1937-1945 рр.
12. Гоміньдан і компартія Китаю в роки антияпонській війни.
13. Підйом демократичного руху в Японії в 1918-1927 рр.
14. Зовнішня політика Японії в 20-30-ті рр.
15. Особливості процесу фашизації Японії.
16. Економічна і політична ситуація в Японії в період війни на Тихому океані.
17. Війна на Тихому океані і японський «новий порядок» в окупованих країнах.
18. Підйом національно-визвольного руху в Індії в 1918-1922 рр.
19. Становлення Махатми і початок політичної діяльності М.К.Ганди в Індії.
20. Махатма Ганді і його роль у національно-визвольному русі Індії в міжвоєнний період.
21. Політика англійської імперіалізму в Індії в 1923-1939 рр.
22. Індійський національно-визвольний рух в 1923-1939 рр.: основні плинни, характер діяльності, підсумки.
23. Економічна і політична ситуація в Індії в роки II світової війни.
24. Національно-визвольний рух в Туреччині на початку новітнього часу і освіта республіки.
25. М.К.Ататюрк і основні принципи кемалізму.
26. Реформи 20-30-х рр. в Туреччині.
27. Економічна і політична ситуація в Ірані на початку новітнього часу.
28. Встановлення династії Пехлеві в Ірані.
29. Реза-шах і реформи в Ірані 20-30-х рр. XX ст.
30. Зовнішня політика Туреччини і Ірану в 20-30-ті рр. XX ст.
31. Іран і Туреччина в роки II світової війни.

32. Політична ситуація в Афганістані в міжвоєнний період.
33. Політична карта Африки на початку новітнього часу і розділ німецьких колоній і територій Османської імперії після першої світової війни.
34. Нові форми антиколоніальної боротьби в Африці в міжвоєнний період.
35. Колоніальне управління і колоніальна експлуатація в країнах Тропічної Африки.
36. Центральна Азія у міжвоєнний період (1918-1939 рр.).
37. Проголошення незалежності Афганістану.
38. Младоафганський режим в Афганістані (1919-1929 рр.): модернізація країни. Аманулла-хан (1919-1929 рр.)
39. Афганістан у 30-х роках ХХ ст.: внутрішня та зовнішня політика. Правління Надір-хана (1929-1933 рр.) та Захір-шаха (1933-1973 рр.).
40. Арабські країни після розпаду Османської імперії. Мандатна система та її сутність.
41. Ірак у 1920-1930-х рр.
42. Французькі та англійські підмандатні держави та колонії на Близькому сході й Африці у міжвоєнний період: соціо-політичний та економічний розвиток.
43. Об'єднання Аравії: створення Саудівської Аравії.
44. Палестинська проблема у міжвоєнний період та способи врегулювання.
45. Південно-Африканський Союз у міжвоєнний період.
46. Азія та Африка у планах агресора напередодні Другої світової війни.
47. Воєнні дії на Близькому Сході у ході Другої світової війни.
48. Африка уроки Другої світової війни.
49. Війна на тихому океані (1941-1945 рр.)
50. Результати і наслідки Другої світової війни для країн Азії та Африки.

КРИТЕРІЇ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Система та критерії оцінювання знань студентів з даної дисципліни розроблені таким чином, що дає можливість набрати необхідну кількість балів протягом навчального семестру. Загальна кількість кредитів – 3, відповідно, загальна найбільша сума балів – 300.

Критерії оцінювання

а) при усних відповідях на семінарських заняттях, захист рефератів, тощо.

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мови;
- вміння оперувати поняттями, датами; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- власний аналіз та аргументація висновків;
- використання основної та додаткової літератури;

б) при виконанні письмових завдань кредитного контролю:

- повнота розкриття питань;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки;

в) вміння працювати та аналізувати першоджерела;

г) робота з історичними картами.

Для визначення ступеню оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням застосовуються наступні рівні досягнень студентів.

Високий рівень. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Достатній рівень. Студент володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань та вмінь для формулювання висновків, допускає несуттєві неточності.

Задовільний рівень. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу, уміє використовувати знання у стандартних ситуаціях.

Низький рівень. Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

Незадовільний рівень. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Розподіл балів, які отримують студенти (V семестр):

Поточне тестування та самостійна робота					ККР	Накопичувальні бали/ Сума
I						
T1	T2	T3	T4	T5		
20	20	20	20	20	50	150
II						
T1	T2	T3	T4	T5		
20	20	20	20	20	50	150
40	40	40	40	40	100	300

Штрафні бали можуть бути нараховані:

- за незадовільну підготовку до проведення заняття;
  - порушення дисципліни і заходів безпеки;
  - запізнення на заняття;
- несвоєчасне надання навчального матеріалу на перевірку.

Поточне тестування та самостійна робота																		Результати	
Вид діяльності	Коефіцієнт (вартість виду)	Кількість робіт	ЗМ № 1							ЗМ № 2									
Семінарські заняття	5	14							35								35	70	3 кредити - 300 балів
Конспектування монографії	10	1															10	10	
Опорний конспект	10	1							5								5	10	
Реферати, ІНДЗ, підготовлені за заданою тематикою	15	2							15								15	30	
Завдання для самостійної роботи з кредитного контролю	50	2							50								50	100	
Додаткові бали за активність	5	11							35								35	70	
Самостійна робота	1	10							5								5	10	
Підсумковий тест (іспит)	Студент може підвищувати оцінку «задовільно» або «добре», яку він отримав за результатами поточного контролю, складанням семестрового заліку															Макс. 300 балів			

Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Основні джерела та література:

Джерела та спогади:

1. Ататюрк - М.К. Избранные речи и выступления. - М.,1966.
2. Ганди - М.К. Моя жизнь. - М.,1969.
3. Из воспоминаний Ю.Цеденбала // Восток. - 1994.№ 4. - С.165-178.
4. Колобов О.А., Корнилов А.А., Сергунин А.А. Документальная история арабо-израильского конфликта: Хрестоматия. - Нижний Новгород, 1991.
5. Неру Дж. Автобиография. - М.,1955.
6. Неру Дж. Открытие Индии. В 2-х кн. - М.,1989.
7. Революционные мероприятия народного правительства Монголии в 1921-1924 г. Документы. - М.,1960.
8. Симуков А. Заметки о положении на периферии МНР за 1931 год // Восток. - 1994. № 5. - С.146-155.
9. Советы Сталина монгольскому премьеру: стенограмма бесед // ААС. - 1991, №6. - С.53-56.
10. Сунь Ятсен. Избранные произведения. - М.,1985.
11. Хрестоматия по новейшей истории. Документы и материалы. - М. , 1960. - Т. 1. (1917-1939)

Навчальна та узагальнююча література:

1. Аятонова К.А., Бонгард-Левин Г.М., Котовский Г.Г. История Индии.-М., 1998.
2. Васильев Л.С. История Востока: В 2 т. - М.: Высшая школа, 2001. - Т.2
3. Васильев Л.С. История религий Востока. - М., 1988.
4. Нова історія Азії та Африки: колоніальний Схід (кінець. ХІХ – друга третина ХХ ст.): навч. посіб. / В. І. Головченко, В. А. Рубель. – К.: Либідь, 2010. – 520 с.
5. Давидсон А.Б. Тропическая и Южная Африка в ХХ веке // Новая и новейшая история.- 2000.- №5
6. История Востока. Т.5.Кн. 1. Новейшая история Востока. 1914-1945 гг. - М., 2005.
7. История Ганы в новое и новейшее время. - М., 1985.

8. История Заира в новейшее время. - М., 1982.
9. История народов Восточной и Центральной Азии с древнейших времен до наших дней. - М., 1986.
10. История национально-освободительной борьбы народов Африки в новейшее время. - М., 1988.
11. История Нигерии в новое и новейшее время. - М., 1981.
12. История Тропической и Южной Африки. 1918-1988 гг. / Под ред. А.Б.Давидсона - М.: Глав. ред. вост. лит-ры, 1989
13. История Тропической и Южной Африки (1918-1988). - М., 1989.
14. Козицкий А.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – 1999 рр.): Курс лекцій. – Львів: Афіша, 2000
15. Курбанов С. О. История Кореи: с древности до начала XXI в. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2009. – 680 с.
16. Меликсетов А.В. История Китая: учебник. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Изд-во МГУ, Изд-во «Высшая школа», 2002. – 736 с.
17. Новейшая история арабских стран Азии (1917-1985). - М., 1988.
18. Новейшая история арабских стран Африки (1917-1987). -М.,1987.
19. Новейшая история стран Азии и Африки, XX век: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений: В 3 ч. / Под ред. А,М. Родригеса. – М.: ВЛАДОС, 2001.
20. Новейшая история стран Азии и Африки. XX век. В 3-х частях. - М.,2001.
21. Родригес А. - М. История стран Азии и Африки в новейшее время. - М., 2006.
22. Родригес А.М., Пономарев - М.В. Новейшая история стран Европы и Америки. XX век. Часть 1, 2. - М.: Владос, 2003. – 464 стр.
23. Сергійчук І. М. Китай у Нові та Новітні часи : практикум : навч. посібн. [Текст] / І. М. Сергійчук. – Суми : ВТД. «Університет. кн.», 2006. – 329 с.
24. Сергійчук І.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918 – кінець XX ст.): Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002.
25. Филатова И.И. История Кении в новое и новейшее время. - М.,1985.
26. Цыцкин Г.В., Ягья В.С. История Эфиопии в новое и новейшее время. – М., 1989.

Наукова історична література:

1. Абрамова С.Ю. Африка: четыре столетия работорговли. – М.,1992.
2. Агаев С.Л. Иран в период политического кризиса 1920-1925 г. - М., 1970.
3. Арабаджян А.З. Иран: власть,реформы, революции (XIX-XX в.). - М., 1991.
4. Бектимирова Н.И. Новейшая история Кампучии. - М., 1989.
5. Березный Л.А. Дискуссионные вопросы китайской революции 1924-1927 г.// Историография и источниковедение стран Азии и Африки . Выпуск XIV.Спб.,1992. – С.13-26.
6. Березный Л.А. Дискуссионные проблемы общей концепции истории китайской революции // Вестник ЛГУ.1990.Серия 2.Вып.2. – С.10-20.
7. Березный Л.А. О характере гоминьдановской государственности в период " нанкинское десятилетия". Проблема в историографии // Историография и источниковедение истории стран Азии и Африки. Выпуск IX. – Л.,1986. – С.21-61.
8. Березный Л.А. Революционный процесс в Китае в первой половине XX века и проблема создания новой национальной государственности // Историография и источниковедение истории стран Азии и Африки. .Выпуск XI. – Л.,1990. – С.11-32.
9. Вальтер Лакер. История сионизма. - М., 2000.
10. Гасанова Э.Ю. Турция // Идеология национально-освободительного движения в странах зарубежного Востока. 1917-1947 гг. - М.,1964. – С.62-82.
11. Гиленсен, В. М. Повстанческое движение в Средней Азии и советско-афганские отношения в 1920-е – начале 1930-х годов / В.М. Гиленсен // Восток. – 2002. – № 2. – С. 56-59.
12. Глазунов Е.П., Исаев М.П. Страны Индокитая: путь борьбы и свершений.- М., 1987.
13. Гуревич, Н. М. Афганистан: некоторые особенности социально-экономического развития (20-50-е гг.) / Н.М. Гуревич. – М.: Наука, 1983. – 128 с.
14. Данилов В.И. Турция 20-30-х годов: путь к демократии // Восток, 1997. – №.2. – С. 63-75.
15. Делюсин Л.П. ,Костяева А.С. Революция 1924-1927 г. в Китае : проблемы и оценки. - М.,1985.

16. Егорова - М.Н. Об образовании партии свараджистов // Индия : проблемы истории национально-освободительного движения и современное политическое развитие. - М.,1980. - С.151-184.
17. Иванов - М.С. Английский империализм и переворот 21 февраля 1921 г. // НАА, 1970. - № 3. - С.61-70.
18. Ильинский М.М. Индокитай: Пепел четырех войн (1939-1979). - М., 2000.
19. Имомов, Ш. З. Общественная мысль Афганистана в первой трети XX в. / Ш. Имомов. - М.: Наука, 1986. - 109 с.
20. История Афганистана с древнейших времён до наших дней / Отв. ред. Ю.В. Ганковский. - М.: Мысль, 1982. - 368 с.
21. История Индонезии: В 2-х т. - М., 1992. - Т.2.
22. Киреев Н.Г. История этатизма в Турции. - М., 1991.
23. Коргун, В. Г. Афганистан в 20-30-е годы XX в.: Страницы политической истории / В.Г. Коргун. - М.: Наука, 1979. - 160 с.
24. Коргун, В. Г. Интеллигенция в политической жизни Афганистана / В.Г. Коргун. - М.: Наука, 1983. - 198 с.
25. Коргун, В. Г. История Афганистана. XX век / В.Г. Коргун; Рос. акад. Наук, Ин-т востоковедения. - М.: Издательство Института востоковедения РАН, Крафт+, 2004.и
26. Коргун, В. Г. Россия и Афганистан: исторические пути формирования образа России в Афганистане / В.Г. Коргун; факультет мировой политики МГУ им. М.В. Ломоносова, Ин-т востоковедения РАН. - М.: URSS: ЛИБРОКОМ, 2009. - 319 с.
27. Лузянин С. Монголия: между Китаем и Советской Россией (1920-1924) // ПДВ, 1995. - № 2. - С.71-84.
28. Лузянин С. Коминтерн, Монголия и китайская революция 1925-1927 г.// Восток , 1996. - № 1. - С.65-75.
29. Мамаева Н.Л. Гоминьдан в национально-революционном движении Китая (1923-1927 г.). - - М.,1991.
30. Меликсетов А.В. Социально-экономическая политика гоминьдана в Китае (1927-1937 г.). - М.,1977.
31. Назаров, Х. Н. Социальные движения 20-х годов XX века в Афганистане / Отв. ред. А. Г. Слонимский; АН ТаджССР, Ин-т востоковедения. - Душанбе: Дониш, 1989. - 264 с.
32. Поцхверия Б.М. Турция между двумя мировыми войнами: очерки внешней политики. -М., 1992.
33. Притворов А.В. Намибия. - М., 1991.

34. Розалиев Ю.Н. Мустафа Кемаль Ататюрк // ВИ, 1995. – №.8. – С.57-77.
35. Славинский Б.Н. Сан-Францисская конференция 1951 г. по мирному урегулированию с Японией и советская дипломатия // ПДВ, 1994. – № 1. – С.80-100.
36. Субботин В.А. Великобритания и ее колоний. Тропическая Африка в 1918-1960 гг. - М., 1992.
37. Теплинский, Л. Б. История советско-афганских отношений. 1919-1987 / Л.Б. Теплинский. – М.: Мысль, 1988. – 386 с.
38. Теплинский, Л. Б. СССР и Афганистан / Л.Б. Теплинский. – М.: Наука, 1982. – 294 с.
39. Ушаков А. Феномен Ататюрка. Турецкий правитель, творец и диктатор. - М., 2002.
40. Хейфец, А. Н. Советская дипломатия и народы Востока. 1921-1927 / А.Н. Хейфец. – М.: Наука; Главная редакция восточной лит-ры, 1968. – 327 с.
41. Черкасов П.П. Судьба империи. Очерк колониальной экспансии Франции в XVI – XX вв.- М.: Наука, 1983
42. Шорр Б.К. К развитию общественно-политических взглядов С.Ч.Боса в 30-е г. // Политическое развитие и общественная мысль Индии в новое и новейшее время. - М.,1976. – С.309-341.
43. Юрьев - М.Ф. Революция 1925-1927 г. в Китае. - М.,1968.

Додаткові джерела та література:

Джерела та спогади:

1. Акимкина Н.А., Люксембург - М.А. Практикум по истории стран зарубежного Востока (Индия, Иран, Турция). – М., 1963.
2. ВКП(б), Коминтерн и национально-революционное движение в Китае. Т.1-5. -М.,1994 – 2007.
3. Пу I. Воспоминания Пу I – последнего императора Китая. -М.,1968.
4. Советско-монгольские отношения.1921-1966. Сборник документов. -М.,1966.

Навчальна та загальна література:

1. Алиев С.М. История Ирана. XX век. - М.,2004.

2. Антонова К.А., Бонгард-Левин Г.М., Котовский Г.Г. История Индии. - М.,1979.
3. Гасратян - М.А., Орешкова С.Ф. Петросян Ю.А. Очерки истории Турции - М.,1983.
4. Говоров Ю.Л. История стран Азии и Африки в новейшее время. Основы лекционного курса. - Кемерово. 1997.
5. Годс - М.Реза. Иран в XX веке. Политическая история . - М.,1994.
6. История Афганистана. - М.,1982.
7. История Кореи. В 2-х т. - М., 1974.
8. История стран Южной и Тропической Африки (1918-1988). - М.,1989.
9. История Японии. В 2-х т. - М.1996.
10. Митчелл Бард. Период британского мандата // Мифы и факты. Путеводитель по арабо-израильскому конфликту = Myths and facts. A Guide to the Arab-Israeli conflict / пер. А. Курицкого. — М.: Еврейское слово, 2007. — С. 27-29. — 478 с.
- 11.
12. Новейшая история арабских стран Азии. ,1989.
13. Новейшая история арабских стран Африки. - М.,1990.
14. Новейшая история Вьетнама. - М.,1984.
15. Новейшая история Китая.1917-1927 г. - М.,1983.
16. Новейшая история Китая.1928-1949 г. - М.,1984.
17. Политическая история государств Азии и Северной Африки: XX век. - М.,1996.
18. Родригес А.М. История стран Азии и Африки в новейшее время в вопросах и ответах: учебное пособие. - М.,2006.
19. Трошин Ю.А. История стран Азии и Африки в новейшее время. Курс лекций. - Мурманск, 2001.
20. Юрьев - М.В. История стран Азии и Северной Африки после второй мировой войны. - М.,1994.

Наукова історична література:

1. Васильев А. Россия на Ближнем и Среднем Востоке: от мессианства к прагматизму. - М.,1993.

2. Галенович Ю.М. Цзян Чжунчжэн, или неизвестный Чан Кайши. - М.,2000.
3. Горев А.В. Махатма Ганди. - М.,1988.
4. Жебин А. Некоторые механизмы социального контроля в КНР // ПДВ. 1996. - №6. - С.19-31.
5. Жуков В.В. Китайский милитаризм. 10-20-е годы XX в. -М.,1988.
6. Захарова Т.Ф. Политика Японии в Маньчжурии.1932-1945. - М.,1990.
7. Иванов - М.С. Английский империализм и переворот 21 февраля 1921 г. // НАА, 1970. - № 3. - С.61-70.
8. Идеология национально-освободительного движения в странах зарубежного Востока. 1917-1947. - М.,1984.
9. История национально-освободительной борьбы народов Африки в новейшее время. - М., 1978.
10. Каткова З.Д. Китай и державы.1927-1937. -.М.,1995.
11. Китай: история в лицах и событиях. -М.,1990.
12. Кургун В.Т. Афганистан в 20-30-е гг. XX в. - М.,1979.
13. Латышев Н.А. Япония накануне и в годы второй мировой войны // ПДВ, 1986. - № 1. - С.108-114.
14. Мазуров И.В. Японский фашизм. - М.,1996.
15. Майстрова З.Е. Становление революционной власти в советских районах Китая.1927-1937 г. - Новосибирск, 1988.
16. Мартышин О.В. Политик и святой (к 50-летию гибели Махатмы Ганди) //Восток, 1998. - № 5. - С.108-124.
17. Мартышин О.В. Политические взгляды Мохандаса Карамчанда Ганди. -М.,1970.
18. Меликсетов А.В. Победа китайской революции. - М.,1989.
19. Меликсетов А.В. Социально-экономическая политика гоминьдана в Китае (1927-1937 г.). - М.,1977.
20. Панцов А.В. Тайная история советско-китайских отношений. Большевики и китайская революция (1919-1927 гг.) - М.,2001.
21. Примаков Е.М. Анатомия ближневосточного конфликта. - М.,1978.
22. Райков А.В. Амритсарская трагедия 1919 г. и освободительное движение в Индии. - М.,1985.
23. Райков А.В. Национально-революционные организации Индии в борьбе за свободу. 1905-1930 г. - М.,1979.

24. Титов А.С. Из истории борьбы и раскола в руководстве КПК.1935-1936 г. - М.,1979.
25. Тихвинский С.Л. Завещание китайского революционера. - М.,1986.
26. Тихвинский С.Л. Путь Китая к объединению и независимости. 1898-1949.По материалам биографии Чжоу Эньлая. - М.,1996.
27. Ульяновский Р.А. Политические портреты борцов за национальную независимость. - М.,1983.

Довідникові видання:

1. Африка. Энциклопедический справочник. В 2-х т. - М.,1986,1987 г.
2. Бирма: Справочник. - М., 1982.
3. Вся Азия. Географический справочник. Государственное устройство, природа, население, история, культура. - М.,2003.
4. Кампучия: Справочник. - М., 1985.
5. Народная Республика Ангола: Справочник. - М., 1985.
6. Республика Заир: Справочник. - М., 1984.
7. Республика Замбия: Справочник. - М., 1982.
8. Страны мира: Справочник / Под общ. ред. И.С.Иванова. - М.: Республика, 1999.

Періодичні видання:

1. Азия и Африка сегодня.
2. Восток.
3. Курьер ЮНЕСКО.
4. Мировая экономика и международные отношения.
5. Проблемы Дальнего Востока.
6. Этнографическое обозрение.

Електронні посилання:

1. <http://www.africana.ru>
2. <http://www.asiapacific.narod.ru>
3. <http://bigchina.ru>
4. <http://www.bsigroup.ru>
5. <http://www.erudition.ru>
6. <http://www.gumer.info>
7. <http://www.hrono.ru>
8. <http://www.infotrash.ru>
9. <http://www.japantoday.ru>
10. <http://wcry.narod.ru>
11. <http://www.oriental.ru>
12. <http://www.vostlit.info>
13. <http://orientbgu.narod.ru>
14. <http://www.mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/history/pages/history-%20foreign%20domination.aspx>

Т.Ю. Іванова

**НОВІТНЯ ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ
(1900-1945 рр.): МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ІСТОРИЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Методичний посібник для підготовки фахівців з історії

Здано до набору 27.06.2017

Підписано до друк 27.06.2017

Формат 60x90/16. Папір офсетний.

Гарнітура «Book Antiqua».

Друк на ризографі. Умов. Друк. Арк.

Замовлення № 41. Наклад 50 прим.

Видавництво МНУ імені В.О. Сухомлинського